

sij

stran 6

**REKORDNO LETO 2011
V METALU RAVNE**

stran 10

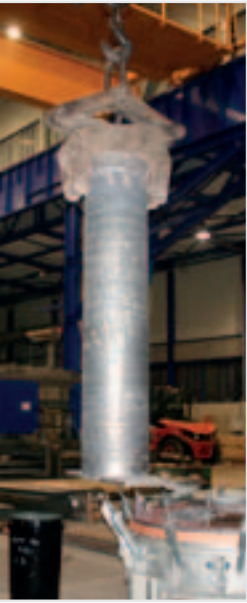
**NOVI ACRONIJEV BLUMING
USPEŠNO SKOZI PRVO FAZO**

stran 15

**NOVI CNC-REZKALNO-VRTALNI
STROJ V NOŽIH RAVNE**

stran 28

**ACRONI SE VESELI
NAJUSPEŠNEJŠIH
SODELAVCEV**

- POROČAMO**
- 4** ULITO V ŠTEVILKE DECEMBRA 2011
- PODIRAMO REKORDE**
- 6** LETO 2011 V ZNAMENJU REKORDOV V PROIZVODNJI METALA RAVNE
- INVESTIRAMO**
- 7** POSKUSNI ZAGON EPŽ3 USPEL
- PREDSTAVLJAMO**
- 8** V METALU RAVNE DAJEMO PRILOŽNOST MLADIM STROKOVNJAKOM – MAG. MARKO ŠULER JE PREVZEL VODENJE JEKLARSKEGA PROGRAMA
- INVESTIRAMO**
- 10** USPEŠNO ZAKLJUČENA PRVA FAZA VGRADNJE NOVEGA OGRODJA BLUMING
- OBNAVLJAMO**
- 13** UTRINKI Z ENEGA NAJDALJŠIH REMONTOV V ACRONIJU
- INVESTIRAMO**
- 15** NOVI CNC-REZKALNO-VRTALNI STROJ ZA NOVA NAROČILA
- 16** METAL RAVNE IN ELES PODPISALA SPORAZUM
- PREVERJAMO KAKOVOST**
- 18** SUZ IN ISO 9001:2008
- TRŽIMO**
- 19** USPEŠEN ACRONIJEV TRŽNI TIM NA SEJMU STAINLESS STEEL WORLD V MAASTRICHTU
- 21** METAL RAVNE STALNICA NA SEJMU EUROMOLD
- MARKETINŠKI KOTIČEK**
- 22** 100 LET PROIZVODNJE NERJAVNIH JEKEL
- SKRBIMO ZA OKOLJE**
- 24** ODPADKI, UPORABNOST, EKONOMIKA, PRILOŽNOST ALI BREME
- SKRBIMO ZA NASLEDSTVO SODELAVCEV**
- 25** KOROŠKA USTANOVILA VISOKO ŠOLO RAVNE NA KOROŠKEM
- USPOSABLJAMO SE**
- 26** ŽELIM POSTATI USPEŠEN DELOVODJA
- NAGRAJUJEMO**
- 28** ACRONI SE VESELI NAJUSPEŠNEJŠIH SODELAVCEV
- ZAHVALJUJEMO SE**
- 31** SLUŽBA, PRVI DOM
- KADRUJEMO**
- 32** KADROVSKA GIBANJA V DECEMBRU 2011
- SPONZORIRAMO IN OBVEŠČAMO**
- 33** SLAVKO KANALEC ODSTOPILO Z MESTA PREDSEDNIKA HK ACRONI JESENICE
- GOSTIMO**
- 34** IZVRŠNI ODBOR SKEI SLOVENIJE NA RAVNAH
- OZAVEŠČAMO**
- 35** Z URAVNOTEŽENO PREHRANO V NOVO LETO
- LOKALNO – AKTUALNO**
- 36** PO SPROSTITEV V PRENOVLJENI ZIMSKI BAZEN
- 37** TINA MAZE ŽE SEDMIČ ZAPOVRSTJO ŠPORTNICA
- 37** LETA KOROŠKE
- 38** OLIMPIJCI IZ ZGORNJESAVSKE DOLINE
- 40** KAKO SO OBNAVLJALI NEKDANJO THURNOVO JEKLARNO IN KAKO SO ŽIVELI V GUŠTANJU LETA 1945
- POTUJEMO**
- 42** UHURU – VRH SVOBODE NA ČRNI CELINI
- ŠPIKOV KOT**
- 46** KOSOBRIJSKI ŠPIK
- 47** AFORISTIČNA ŠARŽA
- 47** KARIKATURA
- 48** SMEH JE POL JABOLKA
- 46** MOŽGANSKI KRIŽKRAŽ

Fotografija na naslovnici:
Tomo Jeseničnik

Če ti življenje ponuja limone, je čas,
da si pripraviš dobro limonado.

SIJ Slovenska industrija jekla
skupina

Interni mesečni časopis skupine SIJ – Slovenska industrija jekla

Glavna in odgovorna urednica:
Anja Potočnik.

Področna urednika:
za gorenjsko regijo Stane Jakelj, Acroni,
in za koroško regijo Melita Jurc, Metal Ravne.

Uredniški odbor:
SIJ – Slovenska industrija jekla: Monika Štojs; Acroni: Petra Žvan, Nataša Karo; Metal Ravne: Vesna Pevec Matijević, Eleonora Gladež; Serpa: Mitja Laure; Elektrode Jesenice: Raško Penič, mag. Mojca Šolar; Noži Ravne: Egidij Hudrap, Romana Petek; SUZ: mag. Tanja Avguštin Čufer, Teja Platiša; ZIP center: Kristijan Oprešnik.

Stalni sodelavci:
Boris Berginc – Špikov kot; Tone Kelbl in Marjan Mencinger – Obnavljamo energijo/pohodništvo in potovanja; Drago Ronner – križanka; Andrej Brumen - Dejde – Aforistična šarža.

Nepodpisane fotografije:
arhiv SIJ-a, Dreamstime, iStock, Shutterstock,
Microsoft Office Online, www.wikimedia.org.

Jezikovni pregled: mag. Andreja Čibron - Kodrin.

Oblikovanje: Sans, Andrej Knez, s.p.

Tisk: ZIP center.

Naklada: 3000 izvodov.

Izdajatelj in naslov uredništva: SIJ – Slovenska industrija jekla, d. d., Gerbičeva 98, 1000 Ljubljana, tel.: 01/242 98 18, e-pošta: anja.potocnik@sj.si, melita.jurc@metalarvne.com, stanislav.jakelj@acroni.si

Anja Potočnik, univ. dipl. kom.,
pomočnica uprave za odnose z javnostmi in odgovorna urednica,
SIJ - Slovenska industrija jekla

fotografija: Irena Herak

Pohvala je dobrodošla, »šlamparija« pa nesprejemljiva

Rekordi, uspešno zagnane naložbe, največji remont ... presežki v prvi letošnji številki so obetavni. Napoveduje spremembe in odsevajo optimizem, ki ga zadnje časa na šentflorjanskem kronično primanjkuje, zato upamo, da je jeklarski optimistični virus nalezljiv. Pa še nekaj veje iz te številke. To, kar si vsi želimo in po čemer vseskozi hrepenimo, pa če si to priznamo ali ne. Nekaj, kar je zastoj in je tako preprosto, a včasih znamo biti pri tem sila nerodni. Pohvala. In tudi te smo jeklarji večji, kot boste lahko prebrali: Miha je presegel vsa pričakovanja, spoprijateljil se je s kontilivom in ga vzel za svojega. Uroš obvladuje več delovnih mest in kolegi radi sodelujejo z njim, ker je spravljen, umirjen in pošten. Metka je odlična koordinatorica, s čutom za sodelavce in nikoli nobenega ne pusti na cedilu ... Za Nikolo, ki odhaja v zaslužen pokoj in ki ga sodelavci opisujejo s samimi presežniki, pa iskreno upamo, da je vzgojil številne dostojne naslednike. Njegova zmagovalna miselnost, s katero je navduševal desetletja, si zasluži v tej številki dvojno objavo.

Kdaj ste nazadnje pohvalili svojega sodelavca ali sodelavko? Bom izkoristila priložnost in to storila takoj: »Borut in Branko, hvala. Članek o Nikoli je dragocen in takih 'odkritij' si želimo v našem časopisu čim več.«

»'Mašine' ne smejo stati – proizvodnja mora 'lavfati', vsaki stvari je treba priti do dna – šele takrat si prepričan, da si zadevo zares kakovostno popravil, nič ne delamo samo na pol – 'šlamparija' ni sprejemljiva, vsako stvar je treba speljati do konca.«

Nikola Brajić

ULITO V ŠTEVILKE DECEMBRA 2011

PROIZVODNJA GOTOVIH PROIZVODOV V TONAH

DRUŽBA	I.–XII. 2010	Ocena I.–XII. 2011	Indeks 2011/2010
ACRONI	286.016	299.864	105
METAL Ravne	67.017	76.967	115
NOŽI Ravne	1.232	1.398	113
ELEKTRODE Jesenice	8.486	9.230	109
SUZ	4.481	6.929	155
SKUPAJ	367.232	394.390	107

PRODAJA V TONAH

DRUŽBA	I.–XII. 2010	Ocena I.–XII. 2011	Indeks 2011/2010
ACRONI	283.103	302.058	107
METAL Ravne	66.651	76.110	114
NOŽI Ravne	1.414	1.604	113
ELEKTRODE Jesenice	8.794	9.631	110
SUZ	5.427	8.093	149
ODPAD Pivka	182.628	222.750	122
RSC	6.728	7.643	114
DANKOR Osijek	24.305	28.923	119
NIRO WENDEN*	3.357	4.439	132
SKUPAJ	582.407	661.250	114

PRODAJA V EVRIH			
DRUŽBA	I.–XII. 2010	Ocena I.–XII. 2011	Indeks 2011/2010
ACRONI	368.118.120	437.836.744	119
METAL Ravne	129.535.624	167.926.024	130
NOŽI Ravne	13.379.141	16.366.155	122
ELEKTRODE Jesenice	13.805.199	16.400.472	119
SUZ	5.708.029	7.854.992	138
ZIP center	2.354.399	2.646.261	112
SKUPAJ	532.900.512	649.030.648	122
ODPAD Pivka	55.138.306	78.119.485	142
RSC	13.468.731	17.527.634	130
DANKOR Osijek	6.560.630	8.962.814	137
SIJ, d. d.	6.080.372	7.447.341	122
SERPA	5.503.149	6.775.319	123
IUENNA	10.704.503	13.721.240	128
KOPO Int.	27.591.538	39.546.667	143
ACRONI ITALIA	4.462.213	5.860.078	131
ACRONI DEUTSCHLAND	420.000	685.000	163
ŽELEZARNA JESENICE	17.348	11.178	64
ŽIČNA CELJE	8.000	4.350	54
NIRO WENDEN*	13.789.742	24.120.584	n.p.
SIDERTOCE**	4.880.029	13.729.704	n.p.
GRIFFON & ROMANO GROUP ***	12.444.026	47.049.037	n.p.
SMG**	2.560.973	4.526.168	n.p.
SKUPAJ OSTALE DR.	163.629.559	268.086.600	164
SKUPAJ VSE DRUŽBE	696.530.071	917.117.248	132

* podatki januar–oktober (od 1. 4. 2010 del skupine SIJ), ** od 1. 7. 2010 del skupine SIJ, *** od 1. 9. 2010 del skupine SIJ, **** opravljen promet Acroni ITALIA je v obdobju januar–december 2011 znašal 76,6 €

LETO 2011 V ZNAMENJU REKORDOV V PROIZVODNJI METALA RAVNE

V Metalu Ravne smo uspešno zaključili še eno zelo zahtevno leto. Količina proizvodnje in prodaje je bila blizu ravni najboljših let. To je v času, ko je svet še vedno v zelo veliki finančni krizi, velik uspeh.

Metal Ravne je vseskozi sledil strategiji prehoda od enostavnih k zelo zahtevnim izdelkom. Ti izdelki so bistveno manj podvrženi konjunktornim ciklusom. To je tudi eden od dejavnikov, da so bile v podjetju proizvodne zmogljivosti celotno leto zelo dobro zapolnjene z naročili in smo lahko dosegli tako visoko proizvodnjo in prodajo. Za tako korenito spremembo proizvodnega programa pa je treba vložiti zelo veliko truda vseh zaposlenih. V ozadju so potekale zelo intenzivne razvojne aktivnosti, ki jih je od zunaj zelo težko opaziti. Tako je treba optimirati tehnologije v vsaki fazi proizvodnje in iskati nove in nove rešitve. To je proces, ki ga ne smeš nikoli prekiniti, saj lahko samo tako postopoma prehajaš v višji kakovostni razred. V Metalu Ravne nam to zelo dobro uspeva. Zelo pomembno je tudi, da smo uspešno zaključili strateške naložbe in da smo pri novih napravah zelo hitro usvojili tehnologije. Te investicije so bile podlaga za razvoj zahtevnih jekel.

Čeprav smo korenito spremenili proizvodni program, smo v proizvodnji v letu 2011 dosegli tudi nekaj pomembnih količinskih rekordov. V Jeklarskem programu smo odlili več kot 118.000 ton ingotov, kar je absolutni rekord jeklarne v zgodovini Metala Ravne (pred tem je bila največja količina 112.900 ton). Toliko odlitega jekla smo potrebovali, ker smo lani skoraj 98 odstotkov jekla predelali v končne izdelke (jedrni program) in nismo prodajali polizdelkov, kot so ingoti in gredice (dopolnilni program). V Jeklarskem programu smo rekord dosegli tudi pri proizvodnji ingotov EPŽ

(elektro pretaljevanje pod žlindro). Proizvedli smo preko 4.300 ton lastnih EPŽ-ingotov (pred tem je bila največja količina 3.960 ton). To je zelo dobra popotnica novi EPŽ-napravi, na kateri smo prvi ingot pretalili v začetku letošnjega januarja, kljub visoki proizvodnji pa imamo še vedno dovolj naročil za te najzahtevnejše izdelke.

Rekordno proizvodnjo v zgodovini Metala Ravne smo dosegli tudi v Kovaškem programu, saj smo izdelali skoraj 39.000 ton končnih izdelkov (pred tem je bila najvišja količina 35.000 ton). Rekordov pa še ni konec, saj smo tudi v valjarni gredic proizvedli rekordno količino širokih ploščatih profilov, ki so jedrni program tega oddelka. Proizvedli smo skoraj 4.400 ton širokih ploščatih profilov (pred tem je bila največja količina 4.054 ton). Naj omenim še Valjarski program, v katerem količinskih rekordov sicer nismo dosegli, je pa sprememba strukture proizvodnega programa zelo velika, saj je ta program trenutno nosilni program na področjih jekel za energetiko in specialne namene. Vsi ti rekordi so zelo dobra popotnica Metalu Ravne za prihodnost.

Z intenzivnimi razvojno-investicijskimi aktivnostmi in jasno strategijo smo postali pomemben igralec na zahtevnem trgu orodnih in specialnih jekel in zelo spoštovano podjetje pri naših konkurentih. Vsem, ki ste pri tem sodelovali, se iskreno zahvaljujem, saj le vrhunski tim lahko dosega tako dobre rezultate. ●

mag. MARKO ŠULER, direktor Jeklarskega programa, Metal Ravne

Za nami je izredno zahtevno leto, polno presenečenj. Rekordna proizvodnja v Jeklarni je produkt naporenega tempa dela sodelavcev v proizvodnji, ki je poleg dela v konici zahtevalo še veliko dodatnih delovnih dni, hitrega in kakovostnega dela vzdrževalnih ekip kot tudi servisiranja s strani skupnih služb in nabave, ki so skrbele za kvalitetne vhodne materiale. Mislim, da smo z dobro organizacijo tako skorajda izčrpali vse rezerve, ki nam jih omogoča obstoječa oprema v proizvodnji jeklarne. EPŽ je glede količine pretaljenega jekla pravi mali čudež, saj je proizvodnja tekom celega leta zaradi projekta EPŽ3 potekala pravzaprav sredi gradbišča, in rezultat le še potrjuje detajlno izvedbo projekta, odlično organizacijo dela ter fleksibilnost sodelavcev v proizvodnji. Še enkrat čestitke in zahvala vsem sodelavcem za uspešno zaključeno leto.

**ZDRAVKO MLAKAR, dipl. inž. metal.,
direktor Kovaškega programa, Metal Ravne**

Kovači smo leto 2011 uspešno zaključili. Odpremili smo rekordnih 38.900 ton izdelkov, kar je največ po zagonu nove stiskalnice leta 2008. Lani smo zaradi neugodnih prodajnih cen zmanjšali kovanje jekel za plastiko in povečali količino zahtevnejših orodnih in specialnih jekel. Več kot polovico izdelkov smo mehansko obdelali. Narasla je količina fazonskih odkovkov, izdelali smo jih 820 ton in jih tudi večino mehansko obdelali v Serpi. Zaradi boljše izkoriščenosti agregatov smo izvajali razne storitve kovanja. Uspešno smo usvojili kovanje Titana, ki smo ga skovali preko 300 ton (gostota 4,54 ton/m³).

**BRANISLAV KEČEK, univ. dipl. inž. metal. in mater.,
direktor Valjarskega programa, Metal Ravne**

V Valjarskem programu leto 2011 ni bilo letok rekordov, je pa bilo leto korenitih sprememb proizvodnega programa. Nadaljevali smo razvoj jekel za namensko proizvodnjo ter jekel za energetiko, ki so tržno zelo zanimiva in poleg orodnih jekel sestavljajo pomemben delež jedrnega proizvodnega programa. O spremembi zahtevnosti proizvodnega programa pove tudi podatek, da v našem proizvodnem programu skoraj ni več jekel, ki ne bi bila toplotno obdelana, oziroma ta jekla zahtevajo dvakratno ali celo trikratno toplotno obdelavo za doseganje želenih mehanskih in obdelovalnih lastnosti.

Smo pa izjemno veseli, da je po zadnjih dveh »sušnih« letih proizvodnja ponovno na zadovoljivi ravni. V jesenskih mesecih leta 2011 smo zaradi povečanih naročil valjanih proizvodov uvedli proizvodnjo v štiriizmenskem ciklu dela. Tudi naročil za mehansko obdelano – svetlo izvedbo valjanih profilov je toliko, da v letu 2012 razmišljamo o uvedbi dodatnih izmen.

INVESTIRAMO

besedilo Stanko Petovar, univ. dipl. inž. metal. in mater.,
vodja projekta EPŽ3 in svetovalec za Jeklarski program v Metalu Ravne

POSKUSNI ZAGON EPŽ3 USPEL

9. januarja letos smo pri novi EPŽ3 napravi v jeklarni Metala Ravne začeli poskusni zagon peči za pretaljevanje ingotov. Uspešno smo izdelali prvi ingot orodnega jekla OA2 premera 400 mm in dolžine 2100 mm ter teže 2200 kg. Proces je potekal brez zapletov. Ingot bomo predali v kovačnico v nadaljnjo predelavo in na kovanih palicah preverili lastnosti materiala. Čestitke projektneemu timu s strani dobaviteljev opreme in Metala Ravne. ●

● Tim sodelavcev iz podjetij Inteco in Metal Ravne ob prvem ingotu, pretaljenem v novi peči EPŽ3

besedilo Vesna Pevec Matijević, univ. dipl. ekon., prodajna menedžerka, Metal Ravne
fotografiji Arhiv Metala Ravne

V Metalu Ravne dajemo priložnost mladim strokovnjakom – mag. Marko Šuler je prevzel vodenje Jeklarskega programa

Pogovor z novim direktorjem Jeklarskega programa na Ravnah

• mag. Marko Šuler, novi direktor Jeklarskega programa

S 1. januarjem letos ste prevzeli delo direktorja Jeklarskega programa. Kakšni so vaši občutki?

Pred meseci, ko mi je to delovno mesto bilo prvič omenjeno, sem bil zelo navdušen in seveda ponosen, da mi poslovodstvo zaupa tako odgovorno delo. Ko pa sem s časom začel pod mentorstvom Stanka Petovarja spoznavati zahtevnost in odgovornost dela, ki me je čakalo po novem letu, pa so se začeli pojavljati nekoliko manj ugodni občutki – trema, kar pa po mojem mnenju ni nič kaj slabega (tudi športniki imajo tremo pred startom, pa naj bo to njihova prva ali pa stota tekma). No, sedaj trema nekako popušča, saj delam z odličnimi sodelavci, s katerimi bom snoval in uresničeval zahtevno delo.

Kaj obsega vaše področje dela? Kje ste videli izziv, da sprejmete to odgovorno funkcijo?

Področje dela je dokaj obširno in zajema kompletno vodenje ter organizacijo dela v Jeklarskem programu; torej skrb za izvajanje tehnoloških in poslovnih procesov v skladu s sprejeto politiko podjetja, spodbujanje in izvajanje projektov in ukrepov v smeri izboljšanja produktivnosti znotraj Jeklarskega programa ter sodelovanje pri strokovnem in osebnem razvoju kadrov. Prav ta širok in raznolik spekter dela mi je izziv in obenem priložnost, da še razširim in utrdim znanja, ki sem jih pridobil v zadnjih letih kot vodja proizvodnje jekla.

Vaša dosedanja poklicna pot?

Študij metalurgije in materialov sem zaključil leta 2005 na Naravoslovnotehnološki fakulteti v Ljubljani, kjer sem se takoj zaposlil kot raziskovalec na Katedri za inženirske materiale in tudi nadaljeval s podiplomskim študijem. Magistriral sem poleti 2008 in se kot obratni inženir zaposlil v jeklarni Metala Ravne. Sicer sem prišel v Metal Ravne z namenom industrijskega izobraževanja za dobo enega leta, vendar me je jeklarna s takratnim vodjem hitro »zastrupila« in že po nekaj mesecih sem spoznal, da moje delo v jeklarni ne bo na kratek rok. Kot sem že omenil, sem zadnji dve leti opravljal delo vodje proizvodnje jekla.

Metalurgija. Zakaj prav ta študij? Kaj vas je pritegnilo?

Študij metalurgije je bil čisto naključje. Čeprav sem dolgo časa mislil, da bom pristal v medicini, sem na srečo še pravi čas spoznal, da me bolj privlači tehnična stroka. Res je bila metalurgija v tistem času bolj v krizi in se je našel marsikdo, ki mi je ta študij odsvetoval. Vendar sem bil že v začetku odločen, da vztrajam do konca. Pravo sliko o metalurgiji si začneš ustvarja-

ti bolj proti koncu študija, ko res spoznaš, kako široko področje je to, in že znaš povezovati vso naučeno teorijo s prakso.

Kam gre po vašem mnenju razvoj jeklarstva pri jeklih, ki jih proizvajamo v Metalu Ravne? Da bi sledili temu trendu, kaj bi morali še posodobiti v jeklarni?

Trg postaja vse bolj zahteven. Kupci zahtevajo ultra čista jekla in Metal Ravne kot proizvajalec orodnih in specialnih jekel mora držati korak z ostalimi konkurenčnimi proizvajalci jekla. V ta namen se mora ciklus naložb v okviru Jeklarskega programa, ki se je začel v prejšnjem desetletju, nadaljevati in nadgrajevati. Imamo dokaj modernizirano pripravo livnega sistema in ulivališče za ulivanje ingotov, peč UHP »trenutno zadovoljuje« potrebe, ni pa optimalno izkoriščena zaradi že znanega »flicker efekta«. Pripravljamo projekt dodatne vakuumske postaje (LF-VD/VOD), projekt EPŽ3 je v zadnji fazi. Treba je čim prej končati načrtane projekte in uskladiti politiko Metala Ravne; ko se

en projekt konča, se že rodijo nove ideje in z njimi povezane aktivnosti (rešitev enega ozkega grla pomeni začetek novega ozkega grla).

Kako bi se opisali v nekaj besedah?

Mislím, da lahko zase rečem, da sem vztrajen in prizadeven, včasih menda celo preveč odkrit in neposreden. Bolje bi me opisali sodelavci.

Kako se sprostite po napornem delovniku?

Ob koncih tedna, ko je več prostega časa, najraje sedem na enduro motor, kjer se res »prečistim«, med tednom pa, če sta čas in volja, se odločim za kakšno uro plavanja ali squasha. Največja sprostitev mi je vsaka vrsta športa, več ko je adrenalina, bolj me zanima. ●

Stanko Petovar, prvi direktor Metala Ravne in dolgoletni direktor Jeklarskega programa, je postal svetovalec za Jeklarski program

▲ Zahvala Stanku Petovarju (desno) za njegovo uspešno opravljanje vodstvenih del, z nami ostaja tudi v prihodnje, in sicer kot svetovalec za Jeklarski program

S Stankom sem se spoznal ob vstopu v takratno Železarno Ravne. Meni, mlademu inženirju metalurgije – pripravniku, je bil on, vodja razvojnih laboratorijev z desetletnimi izkušnjami na področju jeklarskih raziskav, dodeljen za mentorja. Z odgovornim nastopom je takoj naredil vtis name. A še preden sem zaključil svojo pripravniško nalogo, ga je odgovornost potegnila višje in za nekaj časa se je najino sodelovanje prekinilo. To so bili zelo turbulentni in za Slovenijo ter jeklarstvo težki časi. Začetek devetdesetih let prejšnjega stoletja, izguba jugoslovanskih tržišč in začetek dolgotrajne tržne in proizvodne preusmeritve. 1991. leta je Stanko postal pomočnik generalnega direktorja Železarne Ravne. Dve leti pozneje, ko se je železarna reorganizirala v več samostojnih družb, pa je postal prvi direktor Metala Ravne. V tej vlogi je ostal dve, gotovo najtežji leti v 19-letnem obdobju novejši zgodovine jeklarstva na Ravnah. Pozneje je opravljal razne odgovorne vodstvene naloge, najdlje na mestu direktorja Jeklarskega programa. V zadnjem obdobju, v času, ko je vodenje Metala Ravne bilo zaupano meni, je vedno pogosteje izražal željo, da iz osebnih razlogov stresno in odgovorno delo prepusti mlajšim.

V skladu z njegovim predlogom smo z januarjem 2012 vodenje Jeklarskega programa zaupali perspektivnemu kolegu mag. Marku Šulerju. Stanko pa bo v vlogi svetovalca za Jeklarski program mlajšim kolegom v oporo in bo svoje znanje, izkušnje in modrost še naprej delil z nami. Ostaja zvest stroki in jeklarstvu. Veliko zahtevnega dela ga še čaka in mi računamo nanj. V teh dneh je kot vodja projekta EPŽ3 do uspešnega zaključka pripeljal 15 milijonov evrov vredno naložbo, na nivoju Metala Ravne bo vodil projekt Zdravje in varnost. Ob uspešnem zaključku enega delovnega obdobja se mu za trideset let zvestobe Metalu Ravne in dvajset let na najodgovornejših vodstvenih mestih najlepše zahvaljujemo in mu želimo uspešno delo tudi v prihodnje.

Andrej Gradišnik, glavni direktor

besedilo Roman Robič, univ. dipl. inž., vodja projekta, industrijski inženir Vroče valjarne, Acroni
fotografije Arhiv Vroče valjarne, Acroni

USPEŠNO ZAKLJUČENA PRVA FAZA VGRADNJE NOVEGA OGRODJA BLUMING

Z velikim veseljem in tudi z znatno mero ponosa lahko poročam, da smo prvo fazo projekta novega ogrodja Bluming uspešno, predvsem pa pravočasno zaključili. V času, ki nam je bil odmerjen med decembrsko ustavitvijo, smo opravili vsa predvidena dela, ki jih bom na kratko opisal v nadaljevanju.

Proizvodnjo smo ustavili 3. decembra 2011. Takoj smo začeli demontažo stare opreme, in sicer smo odstranili manipulatorje, valjčnice, elektro motorje valjčnic in povezovalne cevovode za hidravliko in za hladilno vodo obstoječega ogrodja. Cevovode smo morali odstraniti zaradi gradbenih del.

Gradbena dela so pomenila velik izziv zaradi obsega in hude časovne omejitve izvedbe. Za glavnilno izvedbo gradbenih del smo predvideli devet dni in vsa načrtovana dela so bila tudi opravljena v predvidenem roku.

Navedeno je bilo mogoče zaradi inovativnega pristopa k izvedbi, in sicer:

- ▶ Izkopali smo skoraj 500 m³ betona v manj kot dveh dneh. Betonske bloke v coni oljnih kleti 7 in 8 smo razrezali na maksimalne 80-tonske kose že pred ustavitvijo. Nekatere kose betona, v katere je vila usidrana oprema, smo dvignili z žerjavom (slike v nadaljevanju). Večinski del preostalega betona smo navrtali in razstrelili z eksplozivom. Tako zrahljan beton smo nato izkopal v eni noči (preko 350 m³ v 12 urah).
- ▶ Armatura spodnje plošče oljnih kleti 7 in 8 je bila konstrukcijsko zasnovana tako, da smo jo lahko zvezali že pred ustavitvijo in nato vstavili z žerjavom na končno mesto, ko sta bila zaključena izkop betona in opaženje spodnje strani plošče.

▶ Valjčna miza za ogrodjem uspešno iztrgana iz betona

▶ Demontaža stare opreme v polnem teku

- ▶ Stebrički in stene, ki podpirajo zgornje plošče oljnih kleti 7 in 8, so bili izdelani v kovinski izvedbi, tako da smo jih lahko postavili na spodnjo ploščo in takoj zalili z betonom.
- ▶ Zgornje plošče oljnih kleti so bile zabetonirane pred ustavitvijo, nato pa z žerjavom postavljene na končno mesto. Treba je bilo le zaliti stike in plošče so bile dokončno pritrjene.
- ▶ Armatura, temeljni vijaki glavnih temeljev vodil in opaž so bili izdelani v kovinski izvedbi pred ustavitvijo. Po zaključku izkopa betona in zalepljenju sider v stari beton smo temeljne bloke postavili na končna mesta, jih scentrirali in zabetonirali.
- ▶ Uporabili smo beton vrste C35/45, tako da smo montažo opreme lahko nadaljevali 36 ur po izvedeni betonaži. Kakovost izvedbe gradbenih del se je odražala tudi pri montaži opreme, saj so bile vse pozicije temeljnih vijakov in vdolbin za strižne trne 100-odstotno pravilne, tako da je montaža opreme potekala hitro in brez težav.

Znaten del zaključnih aktivnosti pri novi opremi je obsegala izdelava cevododov za hidravliko (skupaj s spiranjem le-teh), cevododov za mast in cevododov za hladilno vodo.

Izdelava porušениh cevododov za hidravliko, hladilno vodo in mazanje obstoječega ogrodja je pomenila poseben izziv, saj je bilo treba trase cevododov določiti sproti (cevododi so priključeni le začasno in jih bomo odstranili decembra 2012). Zaradi dotrajnosti predvsem cevododov za hidravliko je bilo treba popraviti in zamenjati večji del cevododov od pričakovanega.

Vzporedno z mehansko montažo in izvedbo strojnih inštalacij sta potekala vgradnja elektro inštalacij in priklop elektro opreme. Naj poudarim, da je bila v prvi fazi vgrajena skoraj celotna elektro

▶ Nova temelja vodil na pogonski strani in stene ter stebri oljnih kleti, pripravljene za betoniranje

▶ Montaža zgornje plošče oljne kleti št. 7

▶ Luknja v obstoječem temelju po dvigu 80-tonskega bloka

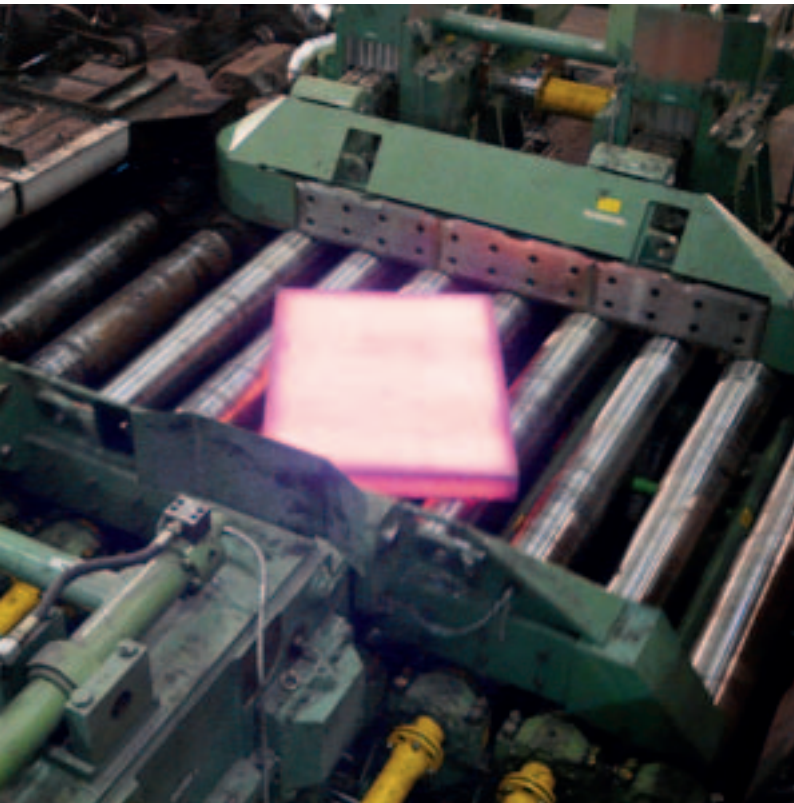

▶ Dvigovanje 80-tonskega betonskega bloka

oprema projekta, torej tudi oprema, namenjena drugi fazi izvedbe (novemu ogrođu Bluming).

Končno testiranje opreme smo začeli 22. decembra lani. 25. 12. 2011 v dopoldanskih urah smo uspeli pognati celotno progo za hladno testiranje delovanja celotne avtomatike. V popoldanskih urah smo uspeli izvesti prvi vroči test (izvaljana prva plošča).

Prvi vroči slab na progi

Po 19 urah pa smo pognali proizvodnjo tako rekoč v celoti, saj smo v nočni izmeni izvaljali preko 700 ton plošč, prvi dan pa je proizvodnja znašala preko 1300 ton izvaljanih plošč.

V zaključku bi se rad zahvalil na prvem mestu sodelavcem podjetja Acroni, predvsem kolegom vzdrževalcem vroče valjarne, oddelku za projektno vodenje in glavnemu direktorju Slavku Kanalcu ter pomočniku direktorja Blažu Jasniču, saj brez njihovega prizadevanja projekt prav gotovo ne bi pripeljal do konca tako uspešno.

Dobavitelj opreme podjetje SMS-INNSE se je izkazalo v najboljši luči glede pravočasne dobave opreme, organizacije aktivnosti in vodenja aktivnosti, za katere so bili pogodbeno odgovorni.

Podjetje SMS-INNSE je izbralo za izvajalca strojne montaže in strojnoinštalacijskih del podjetje ESOTECH (na osnovi dobrih priporočil podjetja Acroni), kar je bila pravilna izbira. Navedena dela so bila izvedena strokovno in pravočasno, predvsem pa v duhu dobrega sodelovanja vseh izvajalcev del, kar je v primeru tako kratkih rokov za izvedbo ključnega pomena.

Za gradbena dela je bila podpisana direktna pogodba med podjetjema Acroni in podjetjem CM – Celje. Izvajalec gradbenih del je bil izbran na osnovi referenc, pridobljenih pri zahtevnih projektih v podjetju Acroni. Časovna omejitev izvedbe je bila kljub izkušnjam hud izziv tako za odgovornega projektanta (Goran Šalamon, Savaprojekt, d. d.) kot za izvajalca del in odgovorne iz podjetja Acroni. Menim, da smo uspeli zaradi zelo podrobnih priprav in detajlnega načrtovanja vseh dejavnosti med zaustavitvijo.

Spisek zaslužnih udeležencev projekta je dolg in vsakič, ko izrekam zahvale, obstaja nevarnost, da bom koga zgrešil, zato se zahvaljujem vsem skupaj in vsakomur posebej še enkrat in obenem čestitam vsem za uspešno izvedeno prvo fazo projekta.

Ker vsaka slika pove več kot 1000 besed, naj v nadaljevanju govorijo fotografije.

Nove valjčnice vgrajene

Montaža vodil

Večina opreme na končni poziciji

UTRINKI Z ENEGA NAJDALJŠIH REMONTOV V ACRONIJU

Vzporedno s prvo fazo naložbe smo decembra lani izvedli enega daljših remontov v zgodovini Acronija. V naprave smo skupno vložili okrog 1,8 milijona evrov.

Remontna dela so potekala v vseh štirih proizvodnih obratih, najbolj obsežna remonta sta bila izvedena v jeklarni in vroči valjarni.

V JEKLARNI SO BILA USPEŠNO IZVEDENA NASLEDNJA VEČJA DELA:

- ▶ menjava portalnih ram na elektroobločni peči (EOP)
- ▶ menjava ciklona odpraševalne naprave in ohišja enega glavnih vetril
- ▶ sanacija hidravličnega cevovoda na EOP (zamenjava)
- ▶ preventivna zamenjava ležaja portala elektroobločne peči
- ▶ sanacija žilindrne jame
- ▶ sodelovanje pri izdelavi četrtega odlagalnega mesta
- ▶ na brusilnem stroju za slabe preventivna menjava ležaja za nastavitve kota brušenja, menjava glavnega motorja in popravilo konstrukcije, kamor bo nameščena brusilna glava

- ▶ zamenjava 22 tehtnic na legirnem sistemu EOP
- ▶ prestavitev cevi hladilno vodo oboka EOP (predelava fiksnih cevi)

Prestavitev cevi za hladilno vodo, kar smo izvedli z namenom, da podaljšamo življenjsko dobo gibljivih cevi za obok peči, se je zavlekla čez predvideni rok. Izvajalec, ki je delo prevzel, je žal podcenil obseg dela, zaradi česar se je remont jeklarne podaljšal za približno 24 ur.

▶ Izvedba meritev vzporednosti valjev valjavske proge – paralign

▶ Podhlajevanje puše ogrodja Edger v tekočem dušiku

• Sestava glavnega 5600 HP pogonskega motorja generatorske skupine za ogrodje Steckel

• Dela v potisni peči v vroči valjarni

• Dela na izstopni steni potisne peči

V VROČI VALJARNI SO SE REMONTNE AKTIVNOSTI PREPLETALE Z DELI PRI PRVI FAZI MODERNIZACIJE VALJAVSKEGA OGRODJA.

Vzdrževalci smo bili vključeni pri demontaži stare opreme in pri montaži ter zagonu nove opreme.

Od večjih del velja izpostaviti zamenjavo izstopne stene na potisni peči (obzidava in kovinski deli) in sanacijo krivine med conama peči in menjavo 27 blokov stropa izenačevalne cone v potisni peči. Na transportni valjčni mizi valjavskega ogrodja Bluming smo sanirali temelj na dveh segmentih.

V strojnici valjavskega ogrodja Steckel smo organizirali temeljit remont glavnega 5600 HP motorja za pogon generatorske skupine in obeh pripadajočih generatorjev. Na ogrodju Steckel je bil zamenjan skorajda ves sistem za zamik valjev; na hladnem navijalniku pa je bila izvedena preventivna menjava vseh ležajev oprijemnih valjčnic in glavnega ležaja trna.

V HLADNI VALJARNI SMO IZVEDLI NEKOLIKO KRAJŠI REMONT NA VALJAVSKEM OGRODJU SENDZIMIR (ZRM) IN NA PEČI CRNO.

Na ZRM-ju smo zamenjali vitalne dele in temeljito očistili sistem za meritve ravnosti traku, na peči CRNO pa je bil poleg menjave vitalnih delov (valjčnice, sevalne cevi) nameščen in zagnan rekonstruirani reduktor za izstopno zanko.

V PREDELAVI DEBELE PLOČEVINE STA BILA OBSEŽEN REMONT IN REKONSTRUKCIJA IZVEDENA NA RAVNALNEM STROJU MDS.

Tu smo staro regulacijo stroja nadomestili s sodobno frekvenčno regulacijo in zamenjali vse valje stroja. Na kveti Drever smo nadaljevali aktivnosti modernizacije, da bi izboljšali ravnost pločevin, ki iz kvete izstopajo.

Na ravnalnem stroju SF smo dotrajano hidravlično napeljavo zamenjali z novo. V pečeh Welman 1 in 2 smo zamenjali vse poškodovane betonske bloke. Na peskarskem stroju STRAHL-TEC smo zamenjali šest turbin.

BREZ POŠKODB PRI DELU

Po obsežnem remontu, kot je bil ta, in ob dejstvu, da smo ob demontaži delov za prvo fazo projekta novega valjavskega ogrodja izvedli veliko zahtevnih dvigov opreme in ogromnih betonskih blokov, težkih po nekaj deset ton, je zelo pomembno, da nismo zabeležili omembe vrednih poškodb pri delu. Pomembnosti tega se žal v vsakodnevni naglici in lovljenju minut do zagona premalokrat zavedamo.

Remontna dela so bila naravnana tako, da smo v čim večji meri preprečili nastop večjih nepredvidenih okvar v letu 2012. Skupaj s kančkom sreče upamo na čim bolj zanesljivo obratovanje ključnih agregatov v našem podjetju. ●

NOVI CNC-REZKALNO-VRTALNI STROJ ZA NOVA NAROČILA

Naložbe v sodobne stroje pomenijo ohranjanje oziroma povečevanje konkurenčnosti na trgu proizvodnje industrijskih nožev.

V okviru projekta povečanja proizvodnje pločevinskih nožev smo novembra lani dobili nov CNC-rezkalno-vrtalni stroj. Le-ta ima delovno dolžino šest metrov z možnostjo omejitve na dvakrat tri metre. To pomeni, da se delovni prostor razdeli na dva dela in lahko na eni strani stroja teče delovna operacija rezkanja, na drugi strani pa se medtem vpenjajo obdelovanci.

Stroj je namenjen predvsem za izdelavo nožev in držal nožev večjih dimenzij. V proizvodnji že imamo brusilne stroje za daljše nože, z nabavo CNC-rezkalno-vrtalnega stroja pa smo zaokrožili strojni park za izdelavo nožev večjih dolžin.

Stroj je štiriosni z nagibno glavo in možnostjo nadgradnje za peto os. To bo omogočalo izdelavo zahtevnejših oblik in različnih krivulj.

Stroj je opremljen z dvema sodobnima sistemoma za merjenje. Prvi sistem je za merjenje orodja. Drugi sistem je za pozicioniranje izdelka (določitev ničelnih točk) in za merjenje izdelkov.

Nabava novega CNC-rezkalnega stroja pomeni možnost kompletiranja tržne ponudbe nožev za rezanje kovin, izdelavo nožev do dolžine šest metrov, doseganje zahtevnih toleranc in povečanje obsega proizvodnje. ●

● Novi CNC-rezkalno-vrtalni stroj

besedilo Kristijan Plesnik, dipl. inž. str., področje energetike, Metal Ravne
fotografiji Arhiv ELES-a

METAL RAVNE IN ELES PODPISALA SPORAZUM

Skupaj nam je uspelo, bi lahko strnili vsebino sporazuma o sanaciji flikerja na ZGO Ravne, ki sta ga 21. decembra 2011 podpisala Metal Ravne in Elektro Slovenija (ELES).

“Realizacija dogovora pomeni podporo dolgoročnemu razvoju celotne koroške regije.”

Z naložbo v priključni daljnovod in 220 kV stikališče s transformacijo 220/110 kV se bodo sprostile omejitve glede možnosti za povečanje odjema, jeklarni Metala Ravne pa bo zagotovljen ustrezen priklop visoko zmogljive peči za elektropretaljevanje pod žlindro (EPŽ3) na omrežje. Vse to bo Metalu Ravne omogočalo povsem nov razvoj podjetja na področju priključne moči in povečanje učinkovitosti ter kakovosti prenosa električne energije. Posledično bo omogočen dolgoročen razvoj industrije oziroma proizvodne dejavnosti na industrijskem področju Ravne-Prevalje, v koroški regiji in celotni Sloveniji.

- (Z leve) Kristijan Plesnik, energetik v Metalu Ravne; Mitja Živič, vodja oddelka Vzdrževanje v Metalu Ravne; mag. Uroš Salobir, direktor Sektorja za obratovanje sistema v ELES-u; Tibor Šimonka, predsednik uprave skupine SIJ – Slovenska industrija jekla; mag. Milan Jevšenak, generalni direktor podjetja ELES; Andrej Gradišnik, glavni direktor Metala Ravne, Alojz Buhvald, izvršni direktor za proizvodnjo v Metalu Ravne

• Mag. Milan Jevšenak, direktor ELES-a, in Andrej Gradišnik, glavni direktor Metala Ravne, pri podpisu sporazuma

Mag. Milan Jevšenak, direktor družbe ELES, je ob podpisu sporazuma poudaril velik pomen te naložbe za družbo Metal Ravne, ZGO Ravne in širše koroško okolje.

Da smo podpisa tega sporazuma izjemno veseli tudi v Metalu Ravne, je v svoji izjavi za javnost povedal tudi Andrej Gradišnik, glavni direktor Metala Ravne, družbe iz skupine SIJ – Slovenska industrija jekla, ki je dejal: »S podpisom dogovora med ELES-om in Metalom Ravne se omogoča nadaljnji razvoj gospodarskega območja Ravne. Metal Ravne, podjetje v skupini SIJ – Slovenska industrija jekla, je od leta 2007 izvedlo obsežen naložbeni cikel v skupni vrednosti 100 milijonov evrov. Po uspešno izvedenih naložbah v novo kovačnico težkih odkovkov, novo valjarno težkih profilov, ulivališče ingotov in mehansko obdelavo v hčerinskem podjetju Serpa, v začetku leta 2012 začinjamo še poskusno proizvodnjo na novi napravi

za pretaljevanje jekla pod žlindro (EPŽ3). Tako Metal Ravne postaja vedno pomembnejši igralec med proizvajalci orodnih in specialnih jekel v svetovnem merilu ter hkrati največji zaposlovalec in gospodarski subjekt v lokalnem okolju. Zaradi omejene moči dobave električne energije pa je bilo očitno, da nadaljnji razvoj podjetja, ki zahteva povečano priključno moč, ni več mogoč.

S podpisom omenjenega sporazuma, ki predvideva izgradnjo 220 kV daljnovoda na lokacijo Ravne, se Metalu Ravne in gospodarstvu Koroške odpirajo vse, tudi najbolj optimistične priložnosti nadaljnega razvoja. Hkrati ta rešitev povečuje kakovost električne energije na lokaciji.« ●

besedilo Anton Zupan, inž. stroj., koordinator proizvodnje in kakovosti, SUZ
fotografija Arhiv SUZ-a

SUZ IN ISO 9001:2008

Kontrolna presoja

KAJ JE STANDARD ISO 9001:2008

Standard ISO 9001:2008 je izdala mednarodna organizacija ISO (International Standardisation Organization) leta 2008, na kar oznaka :2008 tudi opozarja. Gre za četrto izdajo standarda (prva je iz leta 1987).

Standard temelji na načelih vodenja kakovosti, ki jih danes upoštevajo v svetu uspešne organizacije, tako proizvodne kot storitvene. Je povzetek dobre poslovne prakse in kot tak vodilo organizacijam, ki žele slediti samo najboljšemu.

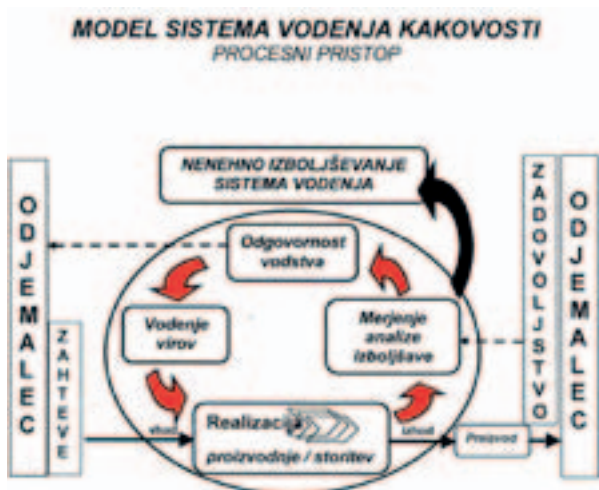
Standard se osredotoča predvsem na učinkovitost sistema vodenja kakovosti pri izpolnjevanju zahtev odjemalcev. Namenjen je vsem vrstam organizacij, ne glede na velikost, organiziranost, proizvod ali storitev, ki želijo obvladovati in izboljševati svoje poslovanje ter povečevati zadovoljstvo svojih odjemalcev.

Standard določa zahteve za sistem vodenja kakovosti:

- ▶ delovanje vodstva (Odgovornost vodstva),
- ▶ ravnanje z viri (Vodenje virov),
- ▶ izvajanje osnovne dejavnosti (Realizacija proizvoda),
- ▶ nadzor (Merjenje, analize in izboljševanje).

Naše glavno vodilo pri poslovanju je stalna in čim višja kakovost vseh izdelkov, ki jih proizvajamo. Avtomobilska industrija, za katero proizvajamo največ izdelkov, je zahtevna panoga, ki predvsem na področju kakovosti ne dopušča odstopanj. Skrb za izboljšanje kakovosti naših proizvodov in storitev je naša trajna zaveza in stalnica v našem poslovanju.

Hkrati v podjetju skrbimo za minimalno obremenjevanje okolja in delovanje v smeri trajnostnega razvoja, saj je politika ravnanja z okoljem sestavni del vodenja podjetja.

▶ Presojevalca g. Mehonič in g. Šegel

PRESOJA SISTEMA VODENJA KAKOVOSTI ISO 9001:2008 V SUZ-U

Presoja, tako notranja kot zunanja, mora podati objektivni pogled na uspešnost in učinkovitost vzpostavljenega sistema vodenja kakovosti. Prikazati mora prave priložnosti za izboljševanje in jih v pravi obliki tudi predstaviti odgovornim.

Novembra lani smo izvedli interno presojo sistema vodenja kakovosti po zahtevah standarda ISO 9001:2008. Presoja je bila opravljena v vseh delovnih enotah in vseh službah.

Ugotovili smo nekaj neskladnosti, ki so nam pokazale pomanjkljivosti našega sistema. Do izvedbe kontrolne presoje nismo imeli dovolj časa, da bi neskladnosti v celoti tudi odpravili.

Decembra pa je bila izvedena kontrolna presoja s strani certifikacijskega organa za zagotavljanje ustreznosti poslovanja podjetja skladno z zahtevami certifikatov Bureau Veritas, ki jo je vodil Jožef Šegel. Presoja je zajela vse enote in službe. Iz zapisnika o opravljeni kontrolni presoji je razvidno, da v podjetju sistem vodenja kakovosti v celoti obvladujemo, ga uspešno vzdržujemo in razvijamo.

Med presojjo so bile ugotovljene tri neskladnosti, komisija pa je podala kar nekaj priporočil, ki pa za nas pomenijo priložnosti za izboljševanje učinkovitosti sistema vodenja kakovosti. ●

USPEŠEN ACRONIJEV TRŽNI TIM NA SEJMU STAINLESS STEEL WORLD V MAASTRICHTU

V Maastrichtu na Nizozemskem je od 29. novembra do 1. decembra lani potekal sejem Stainless steel world, za nas zelo pomemben, specializirani sejem proizvajalcev nerjavne debele pločevine. Sejma so se udeležili tudi naši sodelavci iz prodaje in marketinga Acronija, ki so odgovorili na nekaj vprašanj o svojih vtisih.

Kakšen je naš razstavni prostor v primerjavi z drugimi in kako ocenjujete obisk?

Boštjan Ilenič, referent marketinga: Letos smo bili kot razstavljalci na tem sejmu prisotni tretjič. Kako pomemben je, se je pokazalo že pri prevzemu razstavnega prostora, saj so bile zasedene vse razstavne površine sejma. Vsako leto dodamo nekatere stvari in popestrimo naš razstavni prostor ter izboljšamo celostno podobo razstavnega prostora. Tudi njegova velikost je iz leta v leto večja. Površina letošnjega je bila 32 kvadratnih metrov, vendar bi nam prav prišel še večji prostor. Obisk na sejmu je bil velik in tudi naš razstavni prostor je bil vse tri dni zelo dobro obiskan. Obiskali so nas naši redni kupci, precej zanimanja pa je bilo tudi s strani potencialnih novih kupcev.

Kakšen je pomen sejma v smislu pridobivanja novih naročil?

Mateja Korantar, komercialistka za nerjavna jekla: Sejem obišče večina naših kupcev in je zato priložnost za dogovore o novih naročilih in za reševanje aktualnih težav. Tako se z njimi lahko o vsem dogovorimo na enem mestu. Z udeležbo na sejmu se izognemo službenim potem in obiskom pri vsakem kupcu posebej, kar nam prihrani veliko časa in seveda tudi denarja. Sejem je tudi priložnost za pridobivanje novih naročil naših stalnih kupcev. Na sejmu navežemo veliko stikov in pridobimo mnogo podatkov o naših potencialnih kupcih.

Ali lahko iz stikov z ostalimi razstavljalci ocenite, s kakšnimi težavami se soočajo?

Boštjan Blažič, vodja prodajnega programa nerjavnih jekel: Sejem je priložnost za srečanja z našo konkurenco. Več je tudi neformalnih srečanj, iz katerih se lahko pridobi veliko pomembnih informacij. Ta trenutek se pravzaprav vsi proizvajalci nerjavne pločevine soočamo z istimi težavami. Tržna situacija je trenutno zelo nestabilna. Skrb zbujajoča je tudi trenutna finančna situacija. Zaradi finančnih težav je bilo tudi med konkurenco zaznati bojazen, da bi se upočasnili ali ustavili projekti in naložbe, kar bi se vsem močno poznalo pri naročilih.

Kakšni so svetovni trendi v razvoju nerjavne pločevine?

Borut Lešnik, produktni vodja nerjavnih jekel: Razvoj nerjavnih jekel gre v dve smeri. Razvoj jekel za vsakodnevno

uporabo, odpornih na atmosfersko korozijo, gre v smeri nadomeščanja Ni s cenejšimi legirnimi elementi in posledično zniževanja cene. V to smer gre razvoj predvsem hladno in toplo valjanih trakov oziroma kolobarjev. Razvoj debele pločevine pa gre v smeri avstenitno-feritnih oziroma dupleksnih jekel. Pri teh gre za kombinacijo odličnih mehanskih lastnosti in povečano korozijsko odpornost. S tem se ob nespremenjeni nosilnosti znižujejo teže konstrukcij, mostov, naftnih ploščadi in obenem podaljšuje življenjska doba vitalnih delov procesne opreme za naftno in kemično industrijo. Trenutno je na tem področju vodilni

Outokumpu. S pridobitvijo novega valjavskega ogrodja bomo tudi v Acroniju dobili možnosti za nadaljnji razvoj in konkurenčnost.

Kakšen vpliv imajo neformalni stiki na sklepanje poslov?

Andreja Ilenič, direktorica prodaje: Pri sklepanju poslov so neformalni stiki zelo pomembni. Čeprav smo v dobi interneta in informatike, je najboljši način za pridobitev naročil še vedno osebni pogovor. Poleg strogo poslovnih tem se pogovorimo tudi o čisto vsakdanjih rečeh, kot je tuja in domača politika, pogovorimo se o otrocih, športu ... Poslovni partnerji, s katerimi vzdržuješ korektne odnose, nam ostanejo zvesti tudi v slabih tržnih razmerah. V teh razmerah se lahko neformalni stiki izkažejo za odločilne, saj so pristni odnosi, ob podobnih prodajnih pogojih, lahko odločilni za naročilo. ●

● Razstavni prostor Acronija

XLMIS • RD IORGIS

IZ OGNJA ROJENI, USTVARJENI ZA TRAJANJE

ACRONI

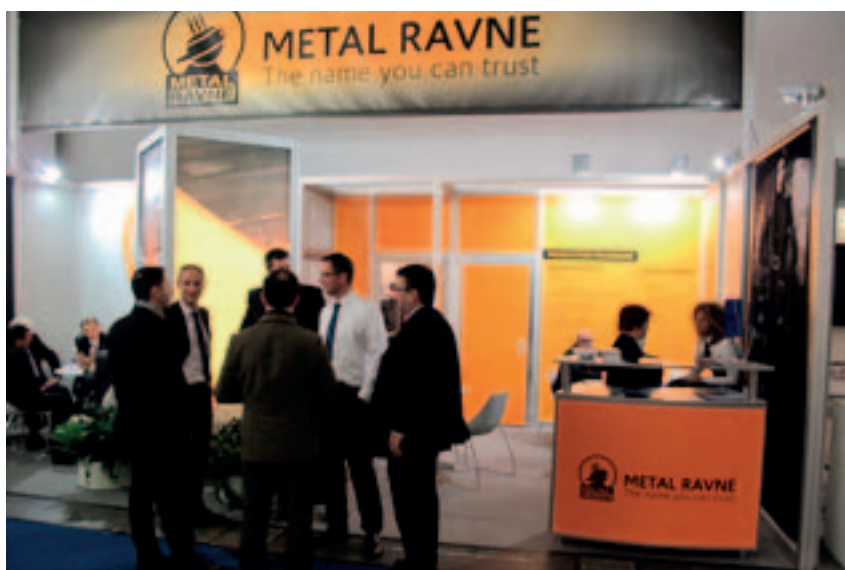
4270 Jesenice,
Cesta Borisa Kidriča 44,
Slovenija
E-pošta: uprava@acroni.si,
www.acroni.si

Slovenska industrija jekla
skupina

METAL RAVNE STALNICA NA SEJMU EUROMOLD

Konec novembra ter prve dni decembra lani smo se metalovci že dvanajstič predstavili na sejmu Euromold v Frankfurtu. Letos je sejem obiskalo skoraj 60.000 obiskovalcev iz 97 držav, svoje izdelke je predstavilo več kot 1100 razstavljalcev. Sejem je bil odlična priložnost za srečanje z našimi agenti, obstoječimi in potencialnimi novimi kupci in seveda za pregled novosti na jeklarskem trgu z izmenjevanjem informacij s parterji ter drugimi razstavljalci. Kljub negotovim tržnim razmeram so bili obiskovalci in razstavljalci polni optimizma. Z nastopom na sejmu smo se še bolj prepričali, da smo na pravi poti in da smo pripravljeni na tržne izzive, ki prihajajo. ●

● Gneča na našem razstavnem prostoru

besedilo Monika Štojs, univ. dipl. ekon., direktorica marketinga, SIJ – Slovenska industrija jekla
vir World Steel Association

100 LET PROIZVODNJE NERJAVNIH JEKEL

Letos mineva sto let, odkar so bila nerjavna jekla prvič ustvarjena, patentirana in proizvedena. Železo človeštvo pozna že tisoče let.

Metalurgi pa le zadnjih 150 let znajo izdelovati jeklo, nadzorovati njegove lastnosti in ga masovno proizvajati.

V 19. stoletju so znanstveniki odkrili odlične lastnosti kromovih jekel. Šele v začetku 20. stoletja pa so ta jekla tudi patentirali in začeli proizvajati, kar je pomenilo začetek industrije nerjavnih jekel. Industrije, ki je v teh letih pomembno prispevala k razvoju naše družbe.

Med letoma 1919 in 1923 so se nerjavna jekla začela uporabljati za posode, pribor, pa tudi za kirurške skalpele. Leta 1925 je bila plošča

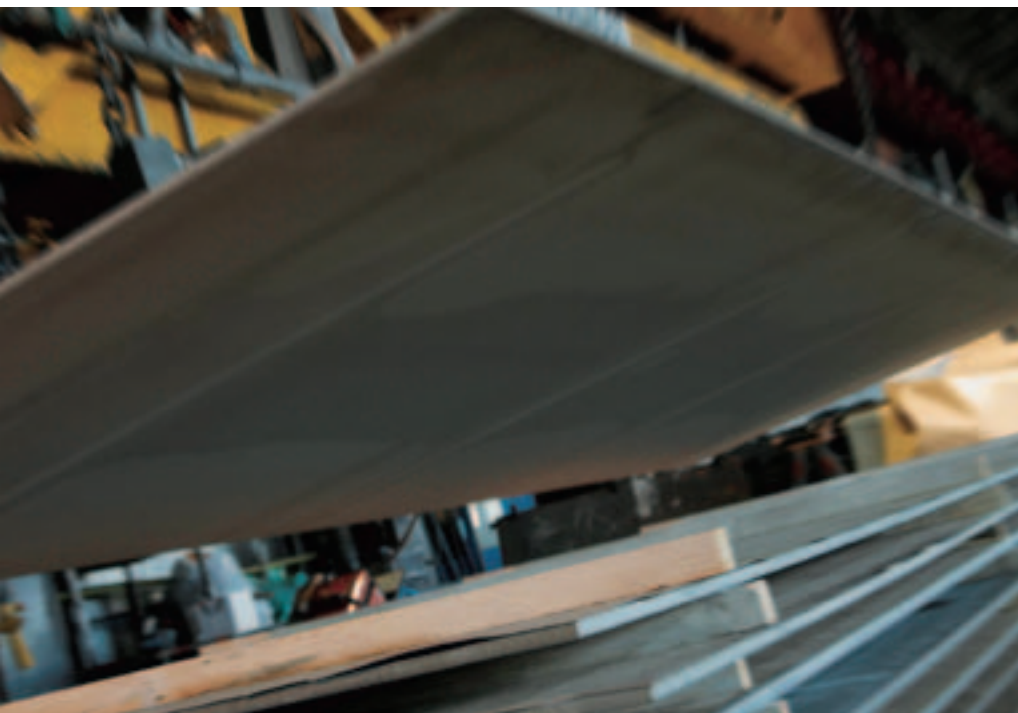
iz nerjavnega jekla uporabljena za proizvodnjo cisterne za shranjevanje dušikove kisline. Leta 1928 se je nerjavno jeklo začelo uporabljati v pivovarnah. Leta 1930 je bil prvič proizveden dupleks. Leta 1931 je bilo proizvedeno prvo letalo iz nerjavnega jekla.

Pionirji na področju razvoja industrije nerjavnih jekel bi si le težko predstavljali, kako se bosta poraba in uporaba

teh jekel razvijali. Današnjega sveta si brez nerjavnih jekel skorajda ne moremo predstavljati. Rast se še vedno nadaljuje. Tako je leta 2010 proizvodnja nerjavnih jekel dosegla ponoven rekord – 31 milijonov ton. V primerjavi z letom 2001 je to povečanje za kar 62 odstotkov. Tudi v prihodnje naj bi se rast porabe nerjavnih jekel nadaljevala. Prednosti uporabe nerjavnih jekel postajajo vedno bolj pomembne, poleg tega pa relativno nizek ogljikov odtis in 100-odstotna sposobnost recikliranja zagotavljajo, da bo imelo nerjavno jeklo tudi v prihodnjem svetu zelo pomembno vlogo.

Da bi proslavili to pomembno obletnico, je ISSF pripravil posebno spletno stran <http://www.stainlesssteelcentenary.info/>, kjer je na voljo več informacij. Poleg tega bodo 15. maja 2012 na Kitajskem odprli razstavo, ki se bo nato selila po svetu.

Tudi Acroni je v razvoju nerjavnih jekel sledil drugim proizvajalcem. Prva šarža nerjavnega jekla je bila tako proizvedena že 1. februarja 1943, kar pomeni, da se na Jesenicah nerjavna jekla proizvajajo že skoraj 70 let. Acroni danes svojo priložnost vidi v nišnih proizvodih, to je nerjavna debela pločevina, kjer je največji dobavitelj na trg EU s 27-odstotnim tržnim deležem v letu 2010. ●

besedilo Monika Štojs, univ. dipl. ekon., direktorica marketinga, SIJ – Slovenska industrija jekla
vir SBB Global Market Outlook, januar 2012

Tržna napoved

- ▶ Proti koncu leta 2011 se je povpraševanje v ZDA in EU nekoliko okrepilo. Napovedi gospodarskih kazalnikov v ZDA so pozitivne, kar naj bi krepilo tudi porabo po jeklu. Napovedi za EU pa so nasprotno negativne.
- ▶ Na trgu bodo cene v prvem četrtletju verjetno rasle, kar nakazujejo tudi napovedi proizvajalcev.
- ▶ V Evropi je do rahlega izboljšanja prišlo že decembra, cene pa naj bi zmerno rasle tudi januarja. Poraba v prvem četrtletju bo nekoliko boljša kot v drugi polovici 2011, vendar predvsem na račun manjšega obnavljanja zalog, ni pa še jasno, kaj bo s končno porabo.
- ▶ V Aziji se pričakujejo stabilna poraba in cene. Na Kitajskem so bile domače cene decembra nekoliko nižje, za prihodnje mesece pa se ne pričakuje večjih sprememb.
- ▶ Cene dolgih proizvodov so se decembra že nekoliko okrepile, podobno se pričakuje za začetek leta 2012, večinoma na račun višjih cen surovin.
- ▶ Cene železove rude se bodo verjetno okrepile, saj se vrača interes za ponovno polnjenje skladišč. Cene jeklenega odpadka se krepijo, tudi v prihodnjih mesecih naj bi se ta trend nadaljeval.
- ▶ Cene niklja so vse od začetka decembra večinoma rasle, 20. januarja 2012 pa je cena prebila mejo 20.000 USD. Zadnjič je bila cena niklja na tem nivoju septembra 2011.

besedilo Monika Štojs, univ. dipl. ekon., direktorica marketinga, SIJ – Slovenska industrija jekla
vir World Steel Association, Metalprices, SBB

Glavni poudarki iz sveta jekla

- ▶ Svetovna proizvodnja surovega jekla se je v letu 2011 povzpela na ponovno rekordno vrednost – 1,527 milijarde ton, kar je 6,8 odstotka več kot leta 2010. Rast so dosegle vse glavne proizvajalke jekla, razen Japonske in Španije. Rast je bila še posebno močna v Turčiji, Italiji in Južni Koreji.
- ▶ Izkoriščenost zmogljivosti se je decembra 2011 ponovno znižala – na 71,1 odstotka.
- ▶ Objavljeni so bili uradni podatki o porabi nerjavne debele pločevine v EU v letu 2010* in tržnih deležih. Slovenija je tudi v letu 2010 ohranila vodilni položaj s 27-odstotnim tržnim deležem. Glede na leto prej se je tržni delež znižal za eno odstotno točko. Sledila je Švedska s 24-odstotnim tržnim deležem.
- ▶ Objavljeni so bili tudi uradni podatki o porabi orodnega jekla v EU v letu 2010 in tržnih deležih. Slovenija je dosegla 13-odstotni tržni delež pri prodaji orodnega jekla v palicah in s tem drugo mesto. Glede na leto prej se je tržni delež povečal za dve odstotni točki. Največ orodnega jekla v palicah pa je bilo na trg EU prodano iz Nemčije – 48 odstotkov.

*Podatki se zaradi dogovora proizvajalcev objavljajo z enoletnim zamikom.

besedilo Edvard Bjelajac, mag. metalurgije, vodja trženja, Elektrode Jesenice
fotografija Edvard Bjelajac, Elektrode Jesenice

ODPADKI, UPORABNOST, EKONOMIKA, PRILOŽNOST ALI BREME

Odpadki, priložnost za izboljšanje ekonomike poslovanja podjetja, surovina za nekega drugega proizvajalca ali velik strošek, odločitev je naša

V težnji za čisto okolje in povečevanje kakovosti življenja se posveča veliko pozornosti ravnanju z odpadki. Zaostruje se zakonodaja, posledično so podjetja primorana dobro razmisliti o zmanjšanju količine odpadkov na minimum in pravilnem odlaganju le-teh skladno s predpisi in z zakonodajo.

Odpadki so stvarnost, njihovemu nastajanju v proizvodnem procesu pa se dostikrat ni mogoče izogniti. Primarno gledano, je njihov nastanek povezan z izgubo surovin. Povečevanje odpadka zmanjša izkoristek proizvodnje. To je povezano s povečevanjem stroškov proizvodnje, kar bremeni nabavno

ceno izdelkov, namenjenih prodaji. V proizvodnji je zato treba optimizirati proces in zmanjšati izgubo surovin, dostikrat dragih, na minimum.

Nastali odpadki so za podjetje obremenitev tudi zaradi pravilnega odlaganja. Odpadke je treba odlagati skladno z veljavnimi predpisi. To odlaganje lahko pomeni precejšnje finančno breme za podjetje. Kaj lahko naredimo?

Po drugi strani pa je ravnanje z odpadki zelo dobičkonosna dejavnost, še posebno z odpadki, ki se jih kar tako ne sme odlagati. Podjetja, ki se ukvarjajo z ravnanjem z odpadki, na prevzemni strani zaračunajo odvoz proizvajalcu, po drugi strani pa s primerno iznajdljivostjo uspejo za odpadke še nekaj iztržiti. Z uporabo ustreznega tehničnega znanja in informacij o potrebah na trgu lahko akumulirajo lepe dobičke. Pravzaprav so trgovci s produkti, ki jih podjetje, v katerem so nastali, ne zna prodati.

V primeru, da v podjetju nastajajo znatni stroški z odvozom odpadkov, je smiselno ugotoviti, kakšne so alternativne rešitve za povečanje ekonomike reševanja problema odpadkov, seveda skladno z zakonodajo. ●

▲ Elektrodni odpadek

KOROŠKA USTANOVILA VISOKO ŠOLO RAVNE NA KOROŠKEM

Sredi decembra lani je bil podpisan akt o ustanovitvi samostojnega in zasebnega visokošolskega zavoda Visoka šola Ravne na Koroškem, katere soustanovitelj je tudi Metal Ravne. Njen namen je opravljati izobraževalne, raziskovalne, organizacijske, strokovne, razvojne, svetovalne in koordinacijske naloge na področju visokega šolstva.

Ustanovitelji samostojnega in zasebnega visokošolskega zavoda Visoke šole Ravne na Koroškem so:

- ▶ OBČINA RAVNE NA KOROŠKEM
- ▶ JAVNI ZAVOD KOROŠKO VIŠJE- IN VISOKOŠOLSKO SREDIŠČE
- ▶ METAL RAVNE, d. o. o.
- ▶ LITOSTROJ RAVNE, d. o. o.
- ▶ SŽ-OPREMA RAVNE, d. o. o.

- ▶ NOŽI RAVNE, d. o. o.
- ▶ TAB – TOVARNA AKUMULATORSKIH BATERIJ, d. d.

Slovenija je trenutno na prelomnici med zmerno in visoko družbeno razvitemi državami. Eden izmed ključnih pogojev za dohitevanje uspešnejših držav so tudi ustrezno izobraženi in usposobljeni kadri, ki bodo sposobni

učinkovito ustvarjati, deliti in uporabiti razpoložljivo znanje.

V koroški regiji je delež delovno aktivnega prebivalstva z visoko izobrazbo pod slovenskim povprečjem. Zato moramo glavno pozornost usmeriti v nadaljnji razvoj podpornega okolja v regiji – visoke šole, ki bo aktivirala lastne gospodarske potenciale perspektivnih panog in vzpostavila razvojno povezovanje na tehnološkem področju, spodbudila inovacije in trženje ter tako omogočila hitrejši in bolj konkurenčen razvoj inovativnih proizvodnih storitev.

Kot v. d. dekanke Visoke šole Ravne na Koroškem bom izvedla vse potrebne postopke za začetek delovanja zavoda in šole. Verjamem, da bomo pripravili res strokoven učni program s strokovnjaki iz regije, še pomembneje pa je, da bomo k delu privabili predavatelje iz gospodarskih družb, ki najbolj potrebujejo kakovosten strokovni kader in najbolj poznajo zahteve svoje stroke. Zelo pomembno pa se mi zdi tudi približati izobraževanje mladim, jih tako zadržati v regiji, gospodarstvu pa ponuditi ustrezno izobražene strokovnjake iz lastnega okolja.

Visoka šola Ravne na Koroškem je v fazi pridobivanja akreditacije učnega programa, prvi vpis pa je predviden leta 2013. ●

besedilo Alenka Kotnik, strokovna delavka I v Kadrovski službi, Metal Ravne
fotografije Arhiv Metala Ravne

ŽELIM POSTATI USPEŠEN DELOVODJA

Za učinkovito in uspešno vodenje delovnega procesa s sodelavci v svojem oddelku potrebuje delovodja širok spekter znanj, veščin in osebnostnih lastnosti. V Metalu Ravne od začetka oktobra dalje poteka obsežnejše usposabljanje delovodij po posebej za naše podjetje razvitem programu.

Z udeleženci programa obravnavamo vlogo delovodja pri obvladovanju tehnološkega procesa, njegovo ravnanje v skladu z obstoječimi sistemi vodenja (kakovosti, ravnanja z okoljem, varnosti in zdravja pri delu), poznavanje vodenja proizvodnje in ekonomike poslovanja, novi informacijski sistem v podjetju, odgovornost delovodje za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu ter konkretne nenavadne dogodke z metodo "5 x zakaj".

Delovodju so v pomoč pri vsakdanjem delu tudi znanja in veščine za vodenje ljudi. Pravi pristopi do sodelavcev spodbujajo njihovo motivacijo, ustvarjalnost in inovativnost pri delu, v življenje uvajajo norme iz sistema vrednot, skladnih z organizacijsko kulturo in etičnim kodeksom podjetja.

V nadaljevanju predstavljamo izjave nekaterih udeležencev izobraževanja. ●

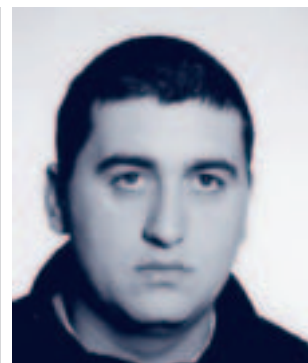

DAVID SEDOVŠEK, JEKLARSKI PROGRAM

Stremljenje k znanju in spoznavanju novega je v naši naravi. Tako so izobraževanja na kakršnemkoli nivoju vedno dobrodošla. Skozi proizvodni proces sem spoznaval delo, nevarnosti, ki ga spremljajo, in delovno okolje, ki si ga delimo s sodelavci. Skozi izobraževalni program pa se je to znanje še dodatno oplemenitilo. Zelo veliko težo izobraževanja pripisujem tudi psihološkemu vidiku. Tako smo gradili na osebnem razvoju in razvoju čuta do sodelavcev. Moja naloga je skrb za varen potek dela, prav tako pa tudi za dobro počutje kolektiva. Če sta oba pogoja izpolnjena, so rezultati zagotovljeni, ljudje pa se počutijo koristne. Izobraževanje mi je dalo vpogled prav v slednje.

DAMJAN PETRIČ, JEKLARSKI PROGRAM

Seminar je potekal, ko smo imeli zelo natrpan delovni urnik. Delali smo veliko dodatnih dni, zato je bilo potrebno kar nekaj usklajevanja terminov, da smo lahko seminar obiskovali. Glede prvega dela seminarja, ki je bil časovno tudi najbolj obširen, bi dejal, da smo izvedeli nekatere nove stvari, vendar sta proizvodnja in delo s tako maso ljudi specifičen problem, ki terjata tudi prijeme, ki jih teorija ne opisuje tako natančno in si v veliki meri odvisen od svoje iznajdljivosti in doslednosti. Za moje delo je bolj uporaben strokovni del, ki so ga izvajali Metalovi predavatelji, od katerih sem izvedel tudi nekatere podatke, ki jih pri vsakdanjem delu ne srečujem. Tu smo udeleženci lahko tudi najbolj aktivno sodelovali. Meni so bile najbolj zanimive teme iz problematike, ki je prisotna pri nekaterih jeklih, saj je to še eden od načinov, da izveš koristne informacije, ki jih lahko s pridom uporabimo pri svojem delu.

DOMEN KOSI, KOVAŠKI PROGRAM

Na izobraževanju smo obdelali različne tematike, s strokovnega (tehničnega) področja in področja graditve pravih medčloveških odnosov, kjer je predvsem pomemben dialog. Takšna izobraževanja nam predstavijo različne tehnike reševanja problemov, ki se pojavljajo v proizvodnji, in tudi učijo, kako le-te izvajati v praksi. Zato takšna izobraževanja tudi podpiram. Znanje, ki sem ga pridobil na predavanjih, lahko zanesljivo uporabljam vsak delovnik, obenem pa mi tudi omogoča sprotne reševanje napak, ki se pojavljajo v proizvodnem procesu.

DUŠAN KRAMER, VALJARSKI PROGRAM

Šolanje ali izobraževanje ne more nikoli škoditi, lahko samo koristi. Metal Ravne je lansko jesen začel izvajati izobraževanje za delovodje na več področjih, kot so motivacija na delovnem mestu, vodenje, finance v podjetju, ekologija, varstvo pri delu in proizvodnja. Vsa našeta področja delovodje vsakodnevno uporabljamo pri svojem delu. Zato mislim, da nam določena znanja pridejo zelo prav. Tehnologija, tehnika in zakoni se v današnjem času zelo hitro spreminjajo, zato ni nič narobe, če svoje znanje obnoviš in nadgradiš. Ker se v Metalu Ravne uvaja nov informacijski sistem, smo na izobraževanju imeli možnost поблиže spoznati, kako sistem deluje in kakšne so njegove prednosti. Pri svojem delu uporabljam novi sistem in je precej boljši kot stari, saj je na voljo veliko več podatkov.

JANEZ GRILC, PSP

Metal Ravne je veliko podjetje in bolj ali manj smo osredotočeni na procese, prednosti in pomanjkljivosti v svojem obratu. Na izobraževanjih pa se srečujemo zaposleni z drugačnih delovnih mest, položajev in iz različnih obratov. Že izmenjava mnenj in izkušenj je bila zame zelo pozitivna. Prav tako gledam pozitivno tudi na tematiko izobraževanja (pomen komunikacije, medsebojni odnosi, izboljšave, reakcije na spremembe ...). Izvedel sem kar precej koristnih informacij, za katere sem prepričan, da jih bom lahko koristno uporabil na svojem delovnem mestu.

POROČNIK SILVO, VZDRŽEVANJE INDUSTRIJSKIH PEČI

Takšna izobraževanja so za nas zelo pomembna, saj tu dobimo veliko podatkov o poslovanju podjetja in delovnih procesih. Ti podatki so za nas in za dela, ki jih opravljamo, potrebni, saj nam dajejo informacije, kako čim bolj racionalno izkoriščati agregate v obratih in proizvodnji ter kako čim več privarčevati. Izobraževanje je nedvomno vsakomur od nas dalo nekaj pozitivnega. Prepričan sem, da bi takšna izobraževanja bila koristna tudi za vse druge zaposlene v Metalu Ravne. Upam, da mi bo pridobljeno znanje delo olajšalo. Vsekakor so bila dosedanja predavanja zelo zanimiva, želel bi pa več poudarka na praktičnih navodilih za naše delo. Pohvalil bi rad naše, Metalove predavatelje, od katerih smo izvedeli tudi največ koristnih informacij.

BORIS GNAMUŠ, LOGISTIKA

Šola za delovodje v Metalu Ravne me je pozitivno presenetila. Na začetku sem bil precej skeptičen glede tega izobraževanja, vendar sedaj gledam na določene stvari bistveno drugače. Tekom izobraževanja sem dobil veliko napotkov in informacij za lažje delo z ljudmi v službi in življenju nasploh. Med bolj zanimivimi temami sta mi bili »sistem vodenja proizvodnje« in »finance v Metalu Ravne«, saj sta direktorja teh področij to zelo nazorno in zanimivo predstavila. Prav in pomembno se mi zdi, da so izobraževanja vodili ljudje, ki so resnično doma na svojem področju. Takšna izobraževanja so za podjetje in tudi za zaposlene koristna, ker ustvarjajo boljšo klimo in komunikacijo med zaposlenimi. Sčasoma pa ustvarijo tudi večjo motiviranost in veselje do dela ter ne nazadnje tudi večjo produktivnost vsakega posameznika. Menim, da so takšna izobraževanja dobrodošla tudi v prihodnje, saj uspešna organizacija temelji na pravi komunikaciji in dobrih odnosih v podjetju.

NAGRAJUJEMO

besedilo
fotografije

Nataša Karo, univ. dipl. ekon., menedžerka HRM 1, Acroni
Stane Jakelj, dipl. inž. metal., raziskovalec za nerjavna jekla, Acroni
Jani Novak, Acroni

avtorji utemeljitev Leon Vidic, Jeklarna; Marjan Kramar, Hladna valjarna; Zvone Klemenc, Predelava debele pločevine;
Branko Strmole, Vroča valjarna; Branko Polanc, Vzdrževanje, in dr. Anton Jaklič, Kakovost, razvoj in tehnologija

ACRONI SE VESELI NAJUSPEŠNEJŠIH SODELAVCEV

Vodstvo Acronija se je odločilo in tudi letos podelilo priznanja in nagrade najbolj zaslužnim posameznikom znotraj podjetja, ki so s svojim pozitivnim pristopom do dela na svojem področju najbolj zaznamovali leto 2011. NAJ sodelavci za leto 2011 so postali: Miha Štefelin iz obrata Jeklarna, Uroš Glavaš iz obrata Hladna valjarna, Igor Triplat Bunjevac iz obrata Predelava debele pločevine, Daniel Frelih iz obrata Vroča valjarna, Božidar Černe iz obrata Vzdrževanje in Metka Šuštaršič iz Službe za kakovost, razvoj in tehnologijo.

Ob tej priložnosti smo podelili tudi interna priznanja inovatorjem, ki so nas v preteklem letu uspešno zastopali na razpisu Gospodarske zbornice Slovenije (GZS). Na razpis GZS smo prijavi šest projektov in prav vsi so bili nagrajeni, in sicer pet s srebrnim priznanjem na regionalnem tekmovanju ter eden z zlatim priznanjem, kar je pomenilo vstopnico na nacionalno

tekmovanje, kjer je ta projekt dobil srebrno priznanje GZS.

V preteklih številkah smo vam vse projekte že podrobneje predstavili. Ob tej priložnosti se zato še enkrat poimensko zahvaljujemo vsem 31 avtorjem in soavtorjem projektov, ki so vidno zaznamovali leto 2011. Tudi z njihovo pomočjo se izgrajejo trdni temelji našega uspešnega podjetja.

NAGRAJENI INOVATORJI:

dr. Miran Pirnat, mag. Martin Jera, Roman Robič, Elvir Burnič, Rok Grebenšek, Franci Polajnar, Zdravko Smolej, Blaže Banko, Marko Čufer, Roman Robič, Jure Bernetič, Marjan Kunšič, dr. Gorazd Kosec, Iztok Tomažič, Borut Kosec, mag. Erika Bricelj, Iztok Šušterčič, Robert Robič, Slavko Kanalec, mag. Anton Košir, Emil Šubelj, Leon Vidic, Blaž Kolman, Roman Kalamar, Stane Škabar, Marko Novak, Stanislav Jakelj, dr. Boštjan Bradaškja, Borut Lešnik, mag. Milan Klinar in Jani Novak.

Uradni del srečanja so lepo zaključili sodelavci iz obratov Vzdrževanje in Predelava debele pločevine, ki so pripravili glasbene točke, ter sodelavci iz Vroče valjarne s predstavitevjo zgodovine obrata Vroča valjarna. Prireditev je povezoval in z veliko humorja vodil Marsel Gomboc.

• Veseli ansambel iz obrata
Predelava debele pločevine

NAJ ACRONIJEVI SODELAVCI V LETU 2011

NAJ SODELAVEC JEKLARNE ZA LETO 2011 JE POSTAL MIHA ŠTEFELIN, PREDLAGATELJ LEON VIDIC

• Miha Štefelin, Slavko Kanalec in Leon Vidic

Ob zagonu novega kontiliva leta 2009 smo Miha Štefelina zaposlili na delovno mesto operater kontiliva. V dveh letih in pol od zagona naprave lahko rečem, da je presegel vsa pričakovanja. Že od prvega dne se je spoprijateljil z napravo in jo vzel za svojo. Svoje znanje je prenašal na ostale sodelavce in v veliki meri je tudi njegova zasluga, da naprava tako dobro obratuje. Ob delu se je izobraževal na Višji šoli za strojništvo in je tik pred diplomom. Je tudi najaktivnej-

ši inovator v Jeklarni. Leta 2011 je prijavil 50 koristnih predlogov, od katerih je v 49 primerih avtor in enkrat soavtor. Kljub svoji mladosti (dopolnil je 23 let) ter kratkemu delovnemu stažu (dobra štiri leta) je lahko svetel zgled vsem sodelavcem v Jeklarni. Vsekakor ga v prihodnosti vidimo na najodgovornejših funkcijah v Jeklarni.

Po napornem delu se sprošča v hribih, rad teče ter obožuje zimske športe, precej časa pa posveča tudi svoji najdražji.

Vsekakor je Miha Štefelin tisti sodelavec, ki ga je treba javno izpostaviti in tudi pohvaliti. Za njegov odnos do dela ter doprinos k skupnim rezultatom Jeklarni se mu jeklarji najlepše zahvaljujemo!

NAJ SODELAVEC HLADNE VALJARNE ZA LETO 2011 JE UROŠ GLAVAŠ, PREDLAGATELJ MARJAN KRAMAR

Sodelavec Uroš Glavaš preprosto NE pozna besed, kot so: ne, ne morem ali ne znam. Uroš obvladuje več delovnih mest v Razrezu, ta so: rezalec 2 na linijah SISL, SSSL, CTL, NSSL, vozi viličar, adjustira na SISL-, SSSL- in CTL-liniji in na adjustirnem mestu, obvladuje povezovalno linijo Strech in kodni čitalnik. Svojo pridnost dokazuje tudi s tem, da vedno samoiniciativno priskoči na pomoč sodelavcu. Uroš je vedno in brez zadržkov pripravljen v svojem prostem času priti na dodatne izmene, je nekonflikten, umirjen in pošten. Skratka, je človek in sodelavec z veliko začetnico, na katerega se zares lahko zanesemo.

• Uroš Glavaš in Marjan Kramar

NAJ SODELAVEC PREDELAVE DEBELE PLOČEVINE ZA LETO 2011 JE IGOR BUNJEVAC TRIPLAT, PREDLAGATELJ ZVONE KLEMENC

• Zvone Klemenc, Igor Bunjevac
Triplat in Slavko Kanalec

Sodelavec Igor Bunjevca Triplat je marca 2011 napredoval na delovno mesto in-
dustrijskega inženirja v Predelavi debele
pločevine z novimi, še pomembnejšimi
delovnimi zadolžitvami. Njegove človeške
lastnosti so: poštenost, delavnost, pridnost,
pripadnost kolektivu, pozitivna naravna-
nost, energičnost in samoiniciativnost.

Njegov moto je: Kar lahko narediš da-
nes, ne odlagaj na jutri. Nič ne pride samo
od sebe.

**NAJ SODELAVEC VROČE VALJARNE
ZA LETO 2011 JE DANIEL FRELIH,
PREDLAGATELJ BRANKO STRMOLE**

▲ Daniel Frelih in Branko Strmole

Delo izmenskega vodje proizvodnje Daniela
Freliha v obratu Vroča valjarne vključuje
organizacijo dela z ljudmi, skrb za nemo-
ten potek proizvodnje, nenehno iskanje
možnosti izboljšav delovnega procesa ter
zagotavljanje ustreznosti kakovosti proizvo-
dov. Njegova natančnost in doslednost sta
lahko nam vsem za zgled. Vsakodnevno
dokazuje, da se lahko vsaka delovna za-
dolžitev izpolni še bolj učinkovito. Ne glede
na njegove zelo visoke standarde glede
dela pa je Daniel ohranil poslušnost za vse
sodelavce in spoštovanje do njih. Ti so ga
opisali kot vztrajnega, nepopustljivega in
kolegialnega človeka. Te njegove lastnosti
so pri vsakem izmed nas odpihnile tudi
morebitne najmanjše sapice dvoma o pra-
vilnem izboru najboljšega sodelavca Vroče
valjarne za leto 2011.

**NAJ SODELAVEC VZDRŽEVANJA
ZA LETO 2011 JE BOŽIDAR ČERNE,
PREDLAGATELJ BRANKO POLANC**

▲ Branko Polanc in Božidar Černe

Le pravo in iskreno veselje do dela ozi-
roma stroke lahko oblikuje tako dobrega
strokovnjaka, kot je letošnji "naj sodelavec
na oddelku Vzdrževanje". Božidar Černe
je strokovnjak, ki vedno najde rešitev pro-
blema, pa naj bo ta še tako zapleten. To je
strokovnjak, ki nikoli ne reče: »Tega pa ne
morem popraviti.«

Med nami je že od leta 1977 in kot dol-
goletni vodja oddelka vzdrževanja Hladne
valjarne je s svojim delom dodobra zazna-
moval Acroni. V vseh letih je bil aktiven tudi
pri inovativni dejavnosti, pri čemer še po-
sebej velja izpostaviti priznanje, ki ga je leta
2010 prejel za inovacijo z naslovom Dvig
produktivnosti ZRM-valjavskega ogrodja
na račun zvišanja maksimalne hitrosti prve-
ga prevleka.

Danes Božidar Černe opravlja delo
strokovnega vodje elekto asistentov na
oddelku vzdrževanja Hladne valjarne.

Zaključimo lahko z mislijo, da so stro-
kovni, visoko usposobljeni in marljivi delavci,
kot je tudi Božidar Černe, zaklad oddelka
Vzdrževanje.

**NAJ SODELAVKA SLUŽBE
KAKOVOST, RAZVOJ IN TEHNOLO-
GIJA (KRT) JE METKA ŠUŠTARŠIČ,
PREDLAGATELJ DR. ANTON JAKLIČ**

▲ Metka Šuštaršič, Slavko Kanalec
in dr. Anton Jaklič

Metka Šuštaršič s svojo vsestranskostjo in
čutom za sodelavce zna zelo dobro koordi-
nirati in povezovati različne oddelke znotraj
Acronija.

Področje standardizacije je zelo široko,
pomeni srce in jedro vsakega novega izdel-
ka, ki je dan v proizvodni program.

Šifre izdelkov, tehnološke poti, do-
bavnotehnični pogoji, tehnološki predpisi,
šifranti izdelkov, šifranti napak ... Vse to gre
skozi roke vodje standardizacije in se tu
poveže v smiselno celoto in logično pripelje
do odpreme h kupcu.

V letu 2011 je bil na področju službe
Standardizacija narejen izrazit premik.

Na novo so se postavili vsi materialni,
dimenzijski in korozijski standardi za celo-
ten segment jekel in izdelkov, ki jih imamo
v Acroniju. Tako je vzpostavljen trajen in
kakovosten nadzor nad zahtevami in prav
Metka je tu odigrala ključno vlogo, da je
znala vse te različne zahteve povezati med
seboj in uskladiti različne poglede razi-
skovalcev, informatikov prodaje, logistike
in drugih sodelavcev znotraj Acronija, ki
vsakodnevno vstopajo v proces proizvo-
dne izdelkov.

K vsakemu problemu pristopi s pozitiv-
ne strani in se vedno drži rokov. Nikoli člo-
veka ne pusti na cedilu, vedno je pripravlje-
na pomagati in poiskati najboljše rešitve. ●

ZAHVALJUJEMO SE

besedilo
fotografija

Borut Cegnar, inž. stroj., vodja vzdrževanja Hladne predelave, Acroni
Branko Polanc, dipl. inž. stroj., direktor obrata Vzdrževanje, Acroni
Bojan Finc, Acroni

31

SLUŽBA, PRVI DOM

Na oddelku Vzdrževanje v Acroniju imamo veliko dobrih sodelavcev, ki jih nemalokrat lahko označimo samo s presežniki.

Imamo pa tudi sodelavca, ki ga lahko opisujemo skoraj v samih presežnikih: najbolj marljiv, najbolj požrtvovalen, natančen, vesten, spoštovan s strani sodelavcev z vzdrževanja in iz proizvodnje, in še bi lahko naštevala. To je naš sodelavec Nikola Brajić.

Nikola je začel delati leta 1967 v takratnih predelovalnih obratih HVŽ, tam je delal do ustanovitve zdajšnje hladne valjarne Bela, kjer je do danes delo opravljal na oddelku Vzdrževanje.

Dolgih 43 let je Nikola s svojim zagonom in z energijo reševal raznorazne probleme. Skozi leta je postal specialist za mehaniko in hidravliko.

Biti delavec, z znanjem in s sposobnostjo reševati probleme ter obenem biti požrtvovalen do podjetja, je kombinacija, ki terja davek v osebnem življenju. Mirno lahko zapiševa, da je Nikola tisti delavec oddelka Vzdrževanje, ki je bil rekordno

velikokrat vpoklican v službo zunaj rednega delovnega časa na različne intervencije. Sodelavci, ki so z njim sodelovali dolga leta, se ne spomnijo dneva, da se Nikola na vpoklic ne bi odzval.

Poznamo rek »Služba mu je kot drugi dom« – za Nikolo lahko rečemo drugače: »Služba mu je bila (skoraj) prvi dom.«

Pri delu se je vedno ravnal po naslednji miselnosti:

»'Mašine' ne smejo stati – proizvodnja mora 'lavfati', vsaki stvari je treba priti do dna – šele takrat si prepričan, da si zadevo zares kakovostno popravil, nič ne delamo samo na pol – 'šlamparija' ni

sprejemljiva, vsako stvar je treba speljati do konca.«

Ob njegovem odhodu v pokoj razmišljava: Takšnih patriotov je danes med mladimi vse manj, skrb za kakovostno opravljanje dela pa pada. Zaradi tega bomo Nikolo vedno ohranili v spominu kot izjemnega delavca.

Za njegov prispevek k uspešnosti vzdrževalnega dela v HVB se mu delavci oddelka Vzdrževanje HVB in seveda vodstvo obrata Vzdrževanje iskreno zahvaljujemo. V pokoju mu želimo še veliko delovnih uspehov in seveda najbolj pomembne dobrine – zdravja. ●

“Biti delavec, z znanjem in s sposobnostjo reševati probleme ter obenem biti požrtvovalen do podjetja, je kombinacija, ki terja davek v osebnem življenju.”

“Za Nikolo lahko rečemo: 'Služba mu je bila prvi dom'.”

● Nikola Brajić med opravljanjem vsakodnevnih delovnih obveznosti

KADROVSKA GIBANJA V DECEMBRU 2011

SIJ – SLOVENSKA INDUSTRIJA JEKLA

Decembra ni bilo kadrovskih sprememb.

Elena Bajc, strokovna sodelavka za področje kadrov, SIJ – Slovenska industrija jekla

ACRONI

Podjetje je zapustilo 65 delavcev, od teh sta se redno upokojila FADIL HODŽIČ in RANKO ŠMITRAN, oba iz Jeklarne.

Decembra je umrl IGOR VAJS, dolgoletni sodelavec Prodaje. Iskreno sožalje svojcem.

Jubilanti

Jubilanti z 10-letnim delovnim stažem so postali: VOJKO ZURC iz Jeklarne, ROBERT MIRTič iz obrata Vzdrževanje, BLAŽ PFEIFER iz obrata Vzdrževanje, DRAGO DIMAČ iz Predelave debele pločevine, ADNAN REDŽIČ iz Predelave debele pločevine in KRISTINA POTOČAN iz Prodaje. Čestitamo!

Jubilant z 20-letnim delovnim stažem je postal FRANJO ANDRES iz obrata Vzdrževanje. Čestitamo!

Jubilanti s 30-letnim delovnim stažem so postali BEQIR IBRAHIMI iz Jeklarne, ŽELJKO ČOSIČ iz Hladne predelave in ROMAN OMEJC iz Računovodstva. Čestitamo!

Nejra Rak Benič, dipl. upr. org., strokovna sodelavka za HRM 1, Acroni

METAL RAVNE

Nova sodelavca sta postala ROK BARBIČ v Jeklarskem programu in ZALA JANET v Nabavi.

Upokojili so se: MIRAN GOLOGRANC iz Valjarskega programa, MARJETICA ČEGOVIK in ALOJZ FORTIN iz Kovaškega programa, JOŽEF KREZEL iz Kontrole in metalurškega razvoja in MARJETA METULJ iz Nabave. Zahvaljujemo se jim za prizadevno delo in jim v pokoju želimo vse najlepše.

Umrl je sodelavec MIRKO IZAK iz Kovaškega programa.

Podjetje je zapustilo še 23 sodelavcev.

Jubilanti

20-letni delovni jubilej je dosegla DARJA KAC iz Kontrolinga, 30-letni delovni jubilej pa je dosegel FRANC OBRETAN iz Kontrole in metalurškega razvoja. Čestitamo!

Irena Praznik, strokovna delavka, Kadrovska služba, Metal Ravne

SERPA

Decembra ni bilo kadrovskih sprememb.

Irena Praznik, strokovna delavka, Kadrovska služba, Metal Ravne

ELEKTRODE JESENICE

Podjetje so zapustili trije sodelavci.

Rafko Penič, univ. dipl. ekon., vodja Kadrovske službe, Elektrode Jesenice

NOŽI RAVNE

Upokojil se je sodelavec PETER METULJ iz Prodaje. Zahvaljujemo se mu za njegovo prizadevno delo in mu v pokoju želimo vse najlepše.

Jubilanti

Za 20 let delovne dobe čestitamo BRANKU KRANČANU iz Termične obdelave.

Jubilant s 40 leti delovne dobe je postal PETER METULJ. Čestitamo!

Dragica Pečovnik, univ. dipl. soc., kadrovska menedžerka, Noži Ravne

SUZ

Delovno razmerje smo prekinili petim delavcem, od teh sta se upokojila ADEM VARMAZ in VECO SIMOSKI, oba iz Jeklovleka.

Mag. Tanja Avguštin Čufer, Kadrovska služba, SUZ

ZIP CENTER

Enega delavca smo prerazporedili v Metal Ravne.

Jasna Tošič, ZIP center

ZAHVALA

Ob izgubi drage žene, mamice in babice Sabahete Oštraković - Seke se žalujoči vsem iskreno zahvaljujemo za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in denarni prispevek.

Alija Oštraković

ZAHVALA

Ob boleči izgubi očeta se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem Vzdrževanja Hladne predelave Acronija za denarni prispevek, izrečena sožalja ter spremstvo na zadnji poti.

Uroš Zorman

SLAVKO KANALEC ODSTOPI Z MESTA PREDSEDNIKA HK ACRONI JESENICE

Slavko Kanalec, glavni direktor Acronija, je v četrtek, 19. januarja 2012, nepreklicno odstopil s položaja predsednika upravnega odbora Hokejskega kluba (HK) Acroni Jesenice in tudi kot član predsedstva Hokejske zveze Slovenije. Klub bo vodil do imenovanja novega predsednika.

Razloge za svoj odstop, pri katerem ga podpira uprava skupine SIJ – Slovenska industrija jekla, je Slavko Kanalec pojasnil v sporočilu za javnost, ki ga objavljamo v celoti:

"Z današnjim dnevom nepreklicno odstopam z mesta predsednika upravnega odbora Hokejskega kluba Acroni Jesenice in kot član predsedstva Hokejske zveze Slovenije. Nesoglasja in predvsem nerazumevanje ter nepodpora s strani nekaterih navijačev so razlog mojega nepreklicnega odstopa. Skupaj z upravnim odborom smo si vedno prizadevali za vodenje kluba, ki bi bil ne samo v ponos Jesenicam, pač pa celi Sloveniji, saj iz našega gnezda prihaja veliko nadarjenih in delovnih fantov, ki so ime Jesenic in našega kluba ponesli v svet. Vodenje kluba je zahtevna naloga, vendar mi ni žal niti minute časa, ki smo ga člani upravnega odbora prostovoljno namenili za razvoj kluba. Predvsem sem ponosen na razvoj mladih fantov, za katere sem prepričan, da bomo o njihovi vzhajajoči hokejski zvezdi v prihodnje še veliko slišali.

Že v času gospodarske rasti so bili največji izzivi zagotavljanje financ in sponzorskih sredstev, v času gospodarske krize pa so ti izzivi postajali še zahtevnejši. Ne zanikam, da smo kdaj tudi zamujali s plačilom, vendar verjamem, da nismo edini športni klub ali zveza, ki se bori s tovrstnimi izzivi. Vedno pa smo si prizadevali za pošteno in redno plačilo našim fantom, ki puščajo jekleno srce na ledu.

Že večkrat sem bil pozvan k odstopu, vendar o tem nisem razmišljal. Zadnji dogodki, ki pa so neposredno pomenili tudi grožnjo članom upravnega odbora, pa mi ne dopuščajo izbire. Odgovoren sem, da zagotovim varnost svojih sodelavcev ter igralcev. Odgovoren sem klubu, odgovoren igralcem, odgovoren navijačem ter vsem, ki nosijo hokej v duši. Odgovorno bom ravnal tudi v prihodnje in do imenovanja novega predsednika skrbel za nemoteno delovanje kluba. Acroni ostaja podpornik jeseniškega hokeja, sam pa se umikam z vseh funkcij upravljanja kluba.« ●

IZVRŠNI ODBOR SKEI SLOVENIJE NA RAVNAH

Lidija Jerkič, predsednica SKEI Slovenije, upa, da bodo vsa podjetja slovenske kovinske in elektro industrije uspešno preživela krizo, napovedano za letos.

▲ Člani izvršnega odbora SKEI Slovenije so si ogledali staro kovačnico ter kovačnico težkih delov v Metalu Ravne.

Da je bilo preteklo leto za slovensko kovinsko in elektro industrijo, ki zaposluje približno 81.000 delavcev, sorazmerno dobro, je bila skupna ugotovitev sindikata SKEI Slovenije na četrti seji izvršnega odbora SKEI Slovenije, ki je bila v začetku januarja na Ravnah na Koroškem. Pri tem so poudarili, da od prihodnje vlade veliko pričakujejo.

»Prav gotovo so to reforme, bolj uspešna javna uprava in razbremenitev gospodarstva, pa še marsikaj nas čaka,« je sklenila Lidija Jerkič, predsednica SKEI Slovenije. Jerkičeva tudi upa, da bodo vsa podjetja uspešno preživela tudi krizo, napovedano za letos. ●

Z URAVNOTEŽENO PREHRANO V NOVO LETO

Spet smo vstopili v novo leto, prazniki so za nami, s tem pa tudi prijetni trenutki z našimi najbližjimi in s prijatelji. Med prazniki se preobremenjujemo s stvarmi, kot so: kaj vse bomo skuhalo, kako bomo to postregli ter kaj vse bomo pojedli in popili. Nemalokrat pretiravamo z uživanjem hrane in pijače. Za praznike se radi zasedimo ob že tako preobloženih mizah in pred televizijo, tako veliko od nas stopi v novo leto s kakšnim odvečnim kilogramom. Za novo leto si zadamo mnogo zaobljub, med katere velikokrat spadata tudi bolj zdravo prehranjevanje in aktivnejši življenjski slog.

Če smo "pretiravali" s hrano med prazniki, je zdaj čas, da vrnemo naše prehranjevalne navade nazaj v zdrave tirnice. Prehrana naj bo raznolika, pestra in uravnotežena. Obroke razporedimo enakomerno skozi ves dan. Najbolj priporočljivo je uživati 4 do 5 obrokov na dan. V Sloveniji zaužijemo veliko kruha in krušnih izdelkov, zato uživajmo predvsem žitne izdelke iz polnozrnate ali ržene moke, ki vsebujejo več vlaknin, kar nam daje dalj časa občutek sitosti.

Skozi dan moramo zaužiti veliko sadja in zelenjave, ki vsebujeta veliko vitaminov in mineralov za krepitev našega imunskega sistema. Živila iz te skupine naj bodo prisotna pri vsakem obroku. Priporočljivo je, da dve tretjini sadja in zelenjave zaužijemo presno, termično neobdelano, saj so določeni vitamini in minerali termično labilni, kar pomeni, da jih pri izpostavljanju visokim temperaturam uničimo. Najbolj občutljiva od teh sta vitamin C in E.

Še višje na prehranski piramidi se nahajajo meso, ribe, mleko in mlečni izdelki. Ta živila ne smejo manjkati v uravnoteženi prehrani, saj so vir beljakovin, maščob in drugih hranilnih snovi. Priporočljivo je uživanje rib vsaj enkrat na teden, saj vsebujejo veliko omega 3- in omega 6-maščobnih kislin, ki blago-

dejno vplivajo na srčno-žilni sistem. Enkrat na teden imejmo brezmesni dan, lahko pa tisti dan uživamo mleko in mlečne izdelke, ki vsebujejo veliko beljakovin in minerala kalcija, ki je potreben za čvrste kosti in zobovje.

Izogibajmo se energijsko gostim jedem, ki pa imajo nizko hranilno in biološko vrednost. Omejimo vnos enostavnih sladkorjev (slaščice, čokolada, kruh in pecivo iz bele moke), izogibajmo se vnosu nasičenih maščobnih kislin (maščobe živalskega izvora) in prevelikem vnosu soli (jušni koncentracije, dosoljevanje pri mizi). Nikakor pa iz prehrane ne smemo izločiti maščob, saj sodelujejo pri razgradnji vitaminov skupin A, D, E in K.

Ne pozabimo na redno telesno aktivnost, s katero lahko vplivamo na boljše počutje in zdravje. Priporočljiva telesna aktivnost za odrasle je najmanj 30 minut na dan, za otroke pa najmanj ena ura dnevno. Ukvarjamo se stvarmi, ki jih radi počnemo, pojdemo na sprehod, kolesarimo ali kako drugače aktivno preživimo prosti čas. Z uravnoteženo prehrano in rednim gibanjem lahko sami največ storimo, da se bomo počutili bolje, naše telo pa bo bolj vitalno in zdravo. ●

besedilo Miran Mlakar, vodja Športnega centra,
Zavod za kulturo, turizem, šport in mladinske dejavnosti Ravne na Koroškem
fotografiji Arhiv Športnega zavoda Ravne na Koroškem in arhiv SIJ-a

PO SPROSTITEV V PRENOVLJENI ZIMSKI BAZEN

Športni zavod Ravne na Koroškem obvešča vse ljubitelje rekreativnega plavanja, da je končno odprt prenovljen zimski bazen v Domu telesne kulture, ki ga je zgradila nekdanja Železarna Ravne leta 1965.

Naložba, vredna slab milijon evrov, je z manjšo zamudo končana. Prenovili smo garderobe, tuše, zimski vrt, strojnico z bazensko tehniko in s klimatsko napravo ter zgradili jacuzzi in čofotalnik za otroke. Temperatura vode v bazenu je 30 °C, v jacuzziju pa 34 °C.

V naslednji fazi prenove Doma športa bomo dokončali še savne in večnamensko telovadnico. Ta naložba znaša slabih 800.000 evrov. Telovadnica bo dvoetažna. Pritličje bo namenjeno namiznemu tenisu, gornje nadstropje pa aerobiki, karateju, judu in drugim skupinskim športom. Veselimo se tudi izgradnje štirih novih savn (finska, turška, infra in zeliščna), kar nam bo omogočilo celovito ponudbo vodne rekreacije in sprostitve. Načrtujemo tudi prenovo bifeja in recepcije, kjer upamo tudi na finančno pomoč bivših družb Železarne Ravne na Koroškem.

Zdaj vam po dobro počutje in sprostitev ni treba več daleč. Želimo vam veliko užitkov v prenovljenem bazenu, v bližnji prihodnosti pa tudi v wellnessu. ●

besedilo Bojan Breznik, odgovorni urednik športnega glasila Karizma
fotografiji Dobran Laznik in Simon Prosenec – Aperturia
vir Karizma

TINA MAZE ŽE SEDMIČ ZAPOVRSTJO ŠPORTNICA LETA KOROŠKE

V petek, 23. decembra 2011, je v telovadnici pri OŠ Črna na Koroškem potekala zaključna prireditev akcije Koroški športnik leta 2011, ki sta jo organizirala Koroški radio in športno glasilo Karizma. Na prireditvi so razglasili končne rezultate glasovanja in podelili priznanja petnajstim najperspektivnejšim športnikom in petim najboljšim športnikom Koroške ter dve plaketi za izjemne dosežke pri promociji Koroške.

Najboljša športnica Koroške je že sedmič postala alpska smučarka Tina Maze, ki je prepričljivo dobila največ glasov na vseh treh ravneh glasovanja – v oddajah Koroškega radia, na spletni strani portala Karizme in strokovne komisije. Na drugem mestu je mladinska svetovna prvakinja v plavanju Tjaša Oder, na tretjem mestu plavalec Damir Dugonjič, na četrtem odbojkar Tine Urnaut in na petem mestu namiznoteniška igralka Manca Fajmut. Najperspektivnejša športnica Koroške je plavalka Mojca Sagmeister, na drugem mestu še ena plavalka Tamara Miler, tretji je judoist Blaž Fekonja, četrti gorski kolesar Peter Mlinar, na petem in šestem mestu sta namiznoteniški igralki Zala in Nika Veronik, sedma je plavalka Gaja Natlačen, osmi športni plesalec Marcel Vodenik, deveta odbojkarica Iza Mlakar, na desetem in enajstem mestu športna plesalca Lovro Jakopec in Gaja Šimič, dvanajsti športni plezalec Gregor Vezonik, trinajsti košarkar Nik Lampret, štirinajsta športna plezalka Živa Ledinek in na petnajstem mestu judoistka Tanja Anželak.

Prvič sta bili podeljeni plaketi za izjemne dosežke pri promociji Koroške, ki sta jih prejela CUDV Črna na Koroškem (tamkajšnji športniki so uspešno nastopili na 13. poletnih igrah specialne olimpijade v Atenah) in PGD Pameče-Troblje (mladinke in mladinci so osvojili zlato in srebrno medaljo na 18. mladinski gasilski olimpijadi v Kočevju). ●

▶ Tina Maze

▶ Mojca Sagmeister

besedilo Irena Lačen Benedičič, direktorica Zgornjesavskega muzeja Jesenice
fotografije Arhiv Zgornjesavskega muzeja Jesenice in Janko Rabič

OLIMPIJCI IZ ZGORNJESAVSKE DOLINE

V Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani bo do 25. februarja 2012 na ogled razstava Zgornjesavskega muzeja Jesenice NAŠI OLIMPIJCI. Razstava etnologinje Zdenke Torkar Tahir osvetljuje življenje, delo in dosežke številnih športnikov, ki so se rodili v teh krajih ali danes tukaj živijo.

• Naši olimpijci, z leve proti desni: Jože Kavalar, Aleksander Peternel, Alenka Dovžan, Mara Rekar, Zdravko Hlebanja in Robert Kerštajn (foto: Janko Rabič)

Mojstrana z okolico je ena od vasi, kjer imajo kar 18 olimpijcev, v celotni občini Kranjska Gora pa jih je 33. Glede na množico vrhunskih športnikov, zlasti v zimskih športih, so izstopali že pred drugo svetovno vojno. Prvi so se na druge zimske olimpijske igre leta 1928 v St. Moritz podali smučarski tekači Joško in Janko Janša ter Peter Klofutar.

Četrtilih zimskih olimpijskih iger leta 1936 v Garmisch-Partenkirchnu so se udeležili smučarski tekači Avgust Jakopič, Alojz Klančnik in Leon Knap ter smučarski skakalec Albin Jakopič.

Znameniti Mojstrančan, smučarski skakalec Janez Polda, je bil prvič na olimpijadi leta 1948 v St. Moritzu, za tem pa še leta 1952 v Oslu in leta 1956 v Cortini d'Ampezzo. Enako smučarski skakalec Janko Mežik, smučarski tekač Alojz Klančnik in skakalec Karel Klančnik, ki je po letu 1948 bil na olimpijadi še leta 1952 v Oslu.

Leta 1956 se je iz teh krajev olimpijade udeležila prva ženska. To je bila Mara Rekar, smučarska tekačica, ki se je pomerila v Cortini d'Ampezzo. Z njo sta bila sovaščan, prav tako smučarski

tekač Zdravko Hlebanja, in že omejnjeni Polda. Na olimpijskih igrah leta 1968 v Grenoblu so bili štirje domačini, in sicer hokejist Ciril Klinar, skakalec Marjan Pečar in smučarska tekača Alojz Kerštajn in Janez Mlinar. Leta 1976 v Innsbrucku se je olimpijskih iger udeležil hokejist državne reprezentance Edvard Hafner. Na zimskih olimpijskih igrah leta 1980 v Lake Placidu je tekmoval smučarski tekač Tone Djuričič.

Najštevilčnejši pa so bili naši olimpijci leta 1984 v Sarajevu. Tam so tekmovali Gregor Benedik v alpskem smučanju,

tekača Dušan Mrak (Djuričič) in Tone Djuričič ter hokejista Zvonko Šuvak in Edvard Hafner. Čez štiri leta, leta 1988, sta v Calgaryju tekmovala alpski smučar Gregor Benedik in skakalec Rajko Lotrič.

Pod zastavo samostojne Slovenije pa so olimpijci nastopili leta 1992 v Albertvillu: smučarska tekača Jože Kavalari in Robert Kerštajn, akrobatski smučar Aleksander Peternel in alpski smučar Jure Košir, kar štirikratni olimpijec, dobitnik Bloudkove plakete, bronaste medalje leta 1994 v Lillehammerju v slalomu in olimpijec leta 1998 v Naganu in leta 2002 v Salt Lake Cityju.

Leta 1994 pa se je zapisala v

zgodovino belega športa prav tako Mojstrančanka, dobitnica Bloudkove plakete in alpska smučarka Alenka Dovžan. 17-letnica je zmagala v superveleslalomu v Cortini d'Ampezzo, v Lillehammerju je leta 1994 osvojila bronasto medaljo in bila na olimpijadah v Naganu leta 1998 in v Salt Lake Cityju 2002. leta.

V Naganu je leta 1998 poleg omenjenih dveh tekmoval tudi alpski smučar Aleš Brezavšček. V Salt Lake Cityju pa so leta 2002 bili še alpski smučar Uroš Pavlovčič, smučarski tekač Matej Soklič in deskar Dejan Košir, ki je nastopil tudi na olimpijadi leta 2006 v Torinu.

Tam sta se mu pridružila še domačina, alpska smučarka Urška Rabič in alpski smučar Andrej Šporn. Zadnjih zimskih olimpijskih iger pa se je leta 2010 v Vancouvru udeležil alpski smučar Andrej Šporn.

Na razstavi so predstavljeni poleg bronastih medalj tudi oprema in tekmovalni dresi naših olimpijcev. Pri pripravi razstave so sodelovali tudi domačini in nekdanji športniki, ki so prispevali gradivo za razstavo. Razstavo bomo od 2. marca do 2. aprila 2012 v času legendarnih planiških poletov predstavili tudi v Liznjekovi domačiji v Kranjski Gori. ●

▲ Alojz Kerštajn, tekmovalec v olimpijskem teku v Grenoblu leta 1968

▲ Veleslalomist Grga Benedik na olimpijadi v Sarajevu leta 1984

besedilo Mirko Osojnik, samostojni muzejski strokovni sodelavec,
Koroški pokrajinski muzej – Muzej Ravne na Koroškem
fotografije Fototeka Koroškega pokrajinskega muzeja – Muzeja Ravne na Koroškem
vir zapisi v rubrikah Koroškega fužinarja (1951-1952)

KAKO SO OBNAVLJALI NEKDANJO THURNOVO JEKLARNO IN KAKO SO ŽIVELI V GUŠTANJU LETA 1945

Naš sprehod skozi čas tokrat začenjamo z letom, ko so se naše ljube Ravne imenovala še Guštanj, a železarna, ki je zmeraj bila in bo ostala bistvo kraja, je bila vedno na Ravnah, – prav tako tudi naša gimnazija s svojimi številnimi kulturnimi žarišči.

Med nemško okupacijo je bilo v železarni zaposlenih največ 1.362 delavcev. Ko so leta 1942 porušili zadnjo pudlovko in spet začeli proizvajati dele za letala, topove in tanke za vojsko – zdaj seveda za nemško! –, je bilo v njej 639 delavcev, od tega kar 457 tujcev. Stanovali so v barakah ob železarni. Nova država pa se je takoj lotila sprememb! Resnici na ljubo je treba povedati, da je razrušena domovina poleg gradbenega materiala in hrane potrebovala tudi veliko kvalitetnega jekla. Naša železarna je imela dovolj elektrike, saj je bila priključena na hidroelektrarne na bližnji Dravi, imela pa je tudi dovolj strokovnega kadra in usposobljenih delavcev. Spet pa je res, da so bile železarniške naprave ter stroji nepoškodovani, a hudo izrabljeni. Tako so bili najprej že sredi maja 1945 na vrsti obvezni remont. Po teh remontih se je v železarni lahko začelo normalno delo v osvobodjeni domovini.

Mlada jugoslovanska država pa se je energično lotila tudi pravno-premoženjskih zadev. Najprej so že 22. avgusta 1945 zaplenili Jeklarno grofa Thurnskega. Proces podržavljanja je tekel neverjetno hitro in do decembra tega leta je bilo v Jugoslaviji zaplenjenih skoraj 90 odstotkov celotne industrije. Ob nacionalizaciji kapitalističnega premoženja je mlada država izdala še številne zakone, odloke in predpise, ki so postopno blažili socialne razlike med ljudmi, zato pa zelo prizadeli tiste bogate. Socialistični sodni mlini pa so neutrudno mleli dalje in guštanj-ska železarna je bila tako dokončno podržavljena decembra leta 1945.

Socialistična družbena ureditev pa je morala zagotoviti železarni tudi novo vodstvo. Maja 1945 je obratovodja Franc Mrkva prevzel začasno vodstvo guštanj-ske železarne. Ministrstvo za industrijo in rudarstvo je že 29. maja 1945 imenovalo za delegata

• Jeklarna na Ravnah grofov Thurn (okoli 1920)

diplomiranega inženirja Franja Mahorčiča. Slabo leto pozneje, 8. marca 1946, pa je bil najprej za upravnika (pozneje za direktorja) imenovan Gregor Klančnik, prejšnji delegat Franjo Mahorčič pa je prevzel mesto tehničnega direktorja. Železarna Ravne je začela pisati prve strani svoje zgodovine v svobodni državi ...

Leta 1945 železarna še ni preseгла števila 600 delavcev, pa se je kljub vsemu že začel pojavljati problem stanovanjskega vprašanja njenih zaposlenih, saj so bila nekatera stanovanja povsem neprimerna tudi za preproste in v tistem času vsega navajene delavske družine. Povsem neprimerno je bilo, recimo, še med drugo vojno zgrajeno barakarsko naselje med »fabriko« in cesto Ravne–Prevalje, ki si je v resnici zaslužilo svoj črni vzdevek »Dachau«. Nič boljši niso bili stari perzonalni tik ob barakarskem naselju.

Delavske družine v Guštanju pa so se po letu 1945 pač morale navaditi tudi na preskrbo z živilskimi kartami, na katere so dobile zgolj najnujnejša živila in druge dobrine. Tudi moke, mesa in mila je namreč v prvih povojnih letih kronično primanjkovalo, da ne govorimo o cigaretah. Natančna statistika je ugotovila, da sta na prebivalca prišli v tistih časih dve cigareti na dan, na kadilca pa pet! Zelo težko si je bilo nabaviti tudi vsaj nekaj slanine, pa tudi do suhe hrane skoraj ni bilo mogoče priti.

Če z blagom za oblačila ni bil tako velik problem, pa obutev ali usnje zanjo sploh nista bila dosegljiva. Od pripomočkov in orodja so si ljudje le stežka nabavili nekaj žebeljev in vsaj nekaj osnovnega poljedelskega orodja.

Moko so leta 1945 v Guštanju delili delavskim družinam v razmerju 60 odstotkov koruzne moke proti 40 odstotkov enotne. Seveda je vodstvo železarne moralo izdelati ustrezna, kolikor toliko pravična merila razdeljevanje hrane. Tako so »fabriški« delavci prejeli tako imenovane »lahke«, »srednje« in »težke« živilske karte. Razlika je seveda bila očitna, saj so tisti delavci z »lahkimi« kartami dobili na primer mesečno le 10,4 kg moke, tisti s »srednjimi« pa so se morali zadovoljiti s 13,9 kg moke. »Težke« karte pa so delavčevi družini prinesle kar 17,4 kg moke.

Vse do leta 1946 fabriški delavci tudi še niso bili plačani po čistem dohodku guštanjskega podjetja, pač pa so jih »nagrajevali« po njihovi kvalifikaciji in po številu opravljenih ur. Geno za vsak proizvod, ki so ga izdelali v naši »fabriki«, pa je v teh časih določal še državni planski organ.

Lahko bi rekli, da so tedaj v Guštanju živeli še bolj skromno – po današnjih merilih so bili pravzaprav vsi delavci revni. Ne smemo pa pozabiti, da je Železarna Ravne šele začela pisati prve strani svoje zgodovine v svobodni državi. ●

● Guštanj – razglednica iz leta 1938

● Zadnji pudlarji v naši železarni (1942)

● Repač, simbol fužinarstva

● Ravenska železarna leta 1945

besedilo Majda Vravnik, univ. dipl. inž. str., vodja Informatike, Metal Ravne
fotografije Majda in Engelbert Vravnik

UHURU – VRH SVOBODE NA ČRNI CELINI

Že nekaj let je v nama z možem tlela tiha želja povzpeti se na Kilimandžaro, najvišji vrh Afrike. Lani sva se odločila in se prijavila na treking, ki ga je organizirala slovenska agencija v decembru 2011. Da bi bil najin podvig poplačan s pristopom na vrh, sva celo leto pridno trenirala in nabirala tako višinske kot dolžinske kilometre ter kondicijo. Med drugim sva se povzpela na dva štiritisočaka v Švici (Breithorn in Allalin) in na več tritisočakov v Avstriji (Johannisberg, Schareck, Sonnblick in Ankogel).

Kilimandžaro je najvišja afriška gora in je hkrati tudi ena izmed najvišjih gora na svetu, ki so dostopne tudi pohodnikom. Prav zato je izziv mnogim planincem. Leži na severu Tanzanije, le malo južneje od kenijske meje. Gora je vulkanskega izvora in je nastala ob izbruhu treh vulkanov, manj kot pred milijonom let. Ti trije ugasli vulkani, Kibo (5.895 m), Shira (3.962 m) in

Mawenzi (5.149 m), danes tvorijo mogočni Mt. Kilimandžaro. Kibo je od vseh najbolj ohranjen in zunanji obroč njegovega kraterja se dviguje v vrh Uhuru, najvišjo točko Kilimandžaro – 5.895 m.

Gora leži nedaleč od ekvatorja. Zaradi njene višine se tu vremenske razmere spreminjajo od tropskih do skoraj ark-

▲ Pisani živalski svet v kraterju Ngorongoro

tičnih. Vznožje gore zaznamujejo vroče in suhe savane, ki se nadaljujejo v deževni gozd. Višje se gozd krči in temperature padajo vse do vrha gore, kjer se lahko ponoči spustijo pošte-
no pod 0 °C.

V letu 2011 je država Tanzanija praznovala 50 let samostoj-
ne države. V ta namen so obnovili obeležja na vrhu gore. Ob
tem dogodku so se s plamenicami povzpeli na vrh in pripravili
lepo slovesnost.

NACIONALNI PARKI IN NJIHOVI PREBIVALCI

Po prihodu v Afriko smo se najprej odpravili na dvodnevni
safari proti veličastnemu kraterju Ngorongoro. Širok je 20 km
in je eden od največjih kraterjev na svetu. Prekriva območje
260 km² in je stalen dom več kot 30.000 živalim. Med vožnjo
z džipom po dnu kraterja nam je uspelo v naravnem okolju
opazovati leve, slone, nosoroge, povodne konje, opice, bivole,
gazele, divje svinje, hijene, gnuje in zebre. Opazili smo tudi
čredi domače živine, ki so jo pasli člani plemena Masajev, ti
imajo pravico do paše živine na tem območju.

Prenočili smo v šotorih v tako imenovanem bush campu ob
jezeru Eyasi. Skupaj z njihovimi lovci smo se podali na dvourni
pohod po grmičasti pokrajini. Pokazali so nam, kako spre-
tni so z loki. Med našim pohodom jim je uspelo z lokom ujeti
manjšo divjo žival, s katero so si popestrili vsakdanji jedilnik. V
goščavi so nam izkopali užitne korenine, ki smo jih z zanima-
njem poskusili. Ob vrnitvi v njihov tabor so nam pokazali, kako
znajo zakuriti ogenj s pomočjo trenja. Nazadnje pa so nam še
zaplesali in zapeli značilne afriške pesmi.

▲ Pohod na višini 3700 m

◀ Družina Bušmanov
ob ognju

▲ S soncem ožarjeni vrh Uhuru

VZPON NA KILIMANDŽARO – NAJVIŠJI VRH V AFRIKI

Na vrh vodi več poti. Naša skupina se je na vrh povzpela po poti Marangu – to je tako imenovana Coca-Cola route. Treking na vrh je trajal pet dni. Našo prtljago smo pospravili v vreče, ki so jih prevzeli nosači, ti so jih nosili za nas vse dni. Vodja odprave je na vhodu poskrbel tudi za kuharje in hrano za celo ekipo za čas trajanja trekinga. Pot smo začeli v kraju Maranga na višini 2000 m ob vhodu v nacionalni park. Vsak dan smo prehodili od 9 do 12 km poti in se dvignili približno 1000 m. Vzpenjali smo se zelo blago in med počasno hojo nismo imeli občutka, da smo se povzpeli visoko. Že prvi dan so nam vcepili v glavo besedo pole pole, ki pomeni počasi. To vodilo nas je spremljalo vseh pet dni.

Prvo noč smo prespali v koči Mandara, 2700 m visoko, še v deževnem pragozdu. Zjutraj so nas zbudile opice in vrane, ki so skakale po strehi naše koče. Drugi dan smo med hojo prešli v pas nizkega grmičevja in prispeli do koče Horombo 3800 m visoko. To je naselje skoraj 40 manjših kočic, namenjenih za prenočišča pohodnikov na goro. Naselje so zgradili Švicarji. Vse dni hoje proti vrhu sem imela občutek, da se nikamor ne bomo povzpeli, ker smo hodili ves čas po ravnem. Tretji dan smo prispeli h koči Kibo 4700 m visoko, kjer okoli nas ni bilo več nobenega rastlinja, samo še pesek in kamenje. Po počitku smo se odpravili še na krajši aklimatizacijski vzpon, nakar smo v koči zelo hitro zlezli v spalne vreče in še poskušali zaspati pred vzponom na vrh. Vstali smo

▲ Jutranja zarja na Kilimandžaru

▲ Vstop v pragozd na višini 2700 m

ob 11. uri zvečer in ob polnoči v trdi temi začeli pohod na vrh. Zanimivo je bilo opazovati, kako so se lučke pomikale po taktokrat za spremembo strmi poti. Do vrha smo morali premagati še 1200 m višine. Ob 5.30 smo prispeli na rob kraterja 5685 m visoko na Gilmans point. Proti vrhu Uhuru (Uhuru peak, 5895 m) smo hodili po robu kraterja še uro in pol. Med hojo se je začelo daniti in kar naenkrat je na nas sijalo močno sonce. Mrzlo ni bilo preveč, vseeno pa ni bilo priporočljivo, da bi predolgo stali na mestu in čakali sončni vzhod. Nekaj po sedmi uri zjutraj smo dosegli najvišjo točko, vrh Uhuru. Ko stopiš na vrh, si rečeš, sedaj pa so poplačani vsi napor. Napravili smo nekaj fotografij in se razgledali naokrog. Daleč naokoli so bili pod nami sami oblaki, le najvišji vrhovi so kukali iz njih, nad nami pa je sijalo mogočno sonce. Zaradi višine nam je vodič odsvetoval, da bi se predolgo zadrževali na vrhu. Hoja navzdol je bila zelo hitra, po melišču smo se kar hitro spuščali in že ob 10. uri dopoldan zopet pristali v koči Kibo. Vse čestitke in veselje ob doseženem podvigu so šele v tej koči prišli do izraza. Cela skupina je z veseljem sedla h kosilu in ga slastno pojedla, ne glede na to, da smo vsi vedeli, da je na tej višini zelo težko skuhati kaj dobrega. Po kosilu smo se odpravili k spodnji koči. Ta dan smo hodili preko 14 ur. Polni adrenalina sploh nismo čutili utrujenosti. Zvečer pa smo si privoščili pršut in pivo kot nagrado za vzpon. Naslednji dan smo po šestih urah hoje prispeli do vhoda v nacionalni park. Po kosilu smo se zahvalili vodičem za pomoč pri vzponu, kuharjem za dobro hrano in nosačem,

ki so nam nosili prtljago. Pustili smo jim tudi nekaj naše opreme, ki je nismo več potrebovali.

ZANZIBAR – RAJSKI OTOK

Ko si enkrat na potovanju v Afriki v Tanzaniji, se splača obiskati še otok Zanzibar, ki ga v marsikaterem opisu imenujejo rajski otok. Po prihodu z vrha Kilimandžara smo se z redno avtobusno linijo odpeljali po slikoviti Afriki 700 km daleč do mesta Dar es Salam in od tu s hidrogliserjem na otok. Na otoku smo prespali tri noči. Ogledali smo si slikovito mesto Stone town, se peljali z ladjico na tako imenovani prison island. To je otok, na katerem so v pretekli zgodovini zbirali sužnje, preden so jih odpeljali v Ameriko ali v druge države. Tu v naravnem rezervatu živijo tudi orjaške želve. Predzadnji dan našega potepanja po otoku pa smo se peljali še v zaliv, v katerem se radi zadržujejo delfini. S čolni smo se zapeljali med njih in tudi poskušali plavati z njimi. Ob povratku v hotel smo obiskali še plantažo začimb, na kateri nam je vodič na slikovit način razložil, kakšne vrste sadja pridelujejo. S ponosom nam je pokazal tudi razne začimbe, razložil, kje rastejo, in pokazal, kako jih pripravljajo za prodajo.

Štirinajstdnevno potepanje po Afriki je hitro minilo. Bilo je pestro, enkratno, neponovljivo in poplačano z zadovoljstvom, da smo dosegli cilj. ●

▲ Plavanje z delfini

KOSOBRINSKI ŠPIK

Kozača je ena izmed mnogih sov,
ki ponoči odpravi se na lov.
Lovi voluharje in miši,
a ni je kje ob kakšni hiši.

V gozdu, daleč stran od mesta,
je tam ni, kjer je cesta.
Kjer stara bukev kje trohni,
kozača gnezdo si zgradi.

Tam v duplu, trhlem lesu,
v kakšnem starem drevesu,
uborno gnezdo si zgradi
in tam mladiče izvali.

Ko izvalé se ji mladiči,
dokaj grdi in nemočni ptiči,
za hrano samec poskrbi,
samica v gnezdu obsedi.

Za hrano potreba je velika,
da bo potomstvo, kot se šika,
on celo podnevi sam lovi
in se nikogar ne boji.

Če človek blizu gnezda hodi
(naj ne čudi svoji se nerodi),
naj pazi najbolj na oči,
čim prej od tamkaj naj zbeži!

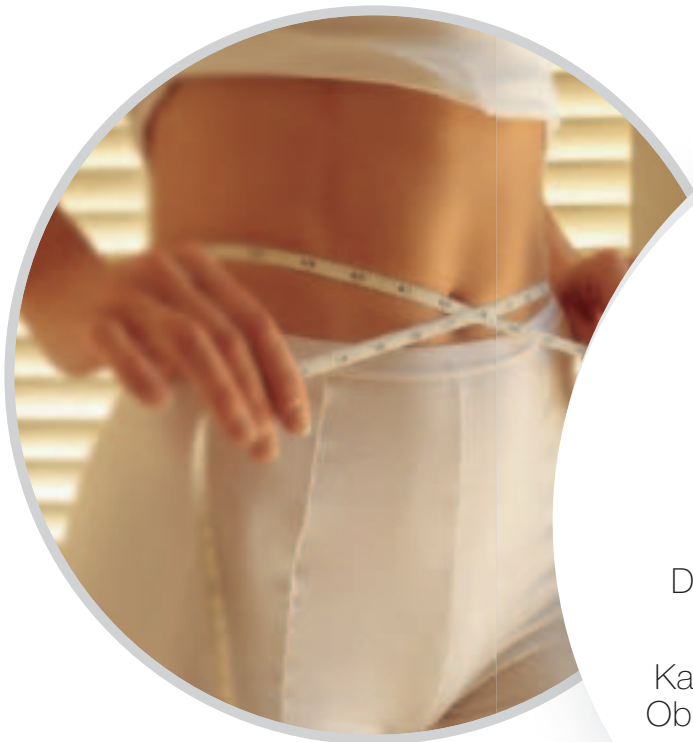
Močni kremplji, oster kljun,
če se priplazi kakšen grdun,
kar hitro rep med noge zvije,
še lisica se v grmovje skrije.

Voluhar, kot nam je že znano,
je le za osnovno hrano,
se ne brani polhov, veveric,
se loti rovk in tudi ptic.

In ko mine mesec dni,
mladič iz gnezda poleti
(kozača ima dva al' tri),
na veji še kaj v kljun dobi.

Če na to ptico naletimo,
lepo na miru jo pustimo,
saj koristna je nad vse,
škodljivcev mnogo nam požre!

Bolj je hujšala, težje jo je prenašal.

Več da nase, manj da vase.

Marsikdo z lešniki med nogami rad govori o bikovih jajcih.

Delila sta si vse, razdelila si ne bi ničesar.

Kaj imata skupnega povzpetnik in snažilka? Oba sta pripravljena pomesti vse pred sabo.

Ne popuščaj, da ne boš "popušil".

KARIKATURA

avtor Boter Špik

SMEH JE POL JABOLKA

INTERNET

Dve deklici v vrtcu se pogovarjata: "Ali ti tudi greš kaj na internet?"
"Ne, mi hodimo v Interspar."

POMEN

Nevrotik je tisti, ki gradi gradove v oblakih.
Psihotik je tisti, ki tam živi.
Psihoterapevt pa je tisti, ki pobira najemnino.

ZA NJIM

Medicinska sestra je rekla bolniku, ki so ga ravnokar sprejeli v bolnišnico:
"Zdaj se pa slecite in pojdite v posteljo.
Takoj bom prišla za vami."

MOŽGANSKI KRIŽKRAŽ

AVTOR: DRAGO RONNER, ACRONI	GLAVNO MESTO KAZAHSTANA	DUŠEVNA OTOPELOST	ZAKLJUČNI DEL SKLADBE	PREBIVALCI ATIKE V GRČIJI	IT. LUKA OB JADRAN- SKEM MORJU	ITALIJANSKA IGRALKA MIRANDA	RAHLA, MEDLA SVETLOBA	ADAMS JE KANADSKI ROCKER.	LASTNOST FINEGA ČLOVEKA	POKRAJINA V SV. VIETNAMU	SRBSKI PISATELJ (MOMO)	RAGTIME JE OBLIKA DŽEZA.	RUSKO ŽENSKO IME	SLOVENSKI POLITIK (FRANCI)	OREST (DALJŠA OBLIKA)	VELIKA KRAJEVNA ODDALJE- NOST
OTROŠKA ČREVESNA GLISTA								SLOVENSKI BIATLONEC (JAKOV) ČOPIČ HENRIK				LESENO OGRODJE PRI SITU				
STOTISOČI DEL ČESA												KOKOŠ				
												REKA V EVROPSKI RUSIJI				
ZAČETEK MISLI																
SEVERNO- AMERIŠKI INDIJANCI						MESTO V ETIOPIJI	KANON	LJUBLJANA V RIM. DOBI DEMON MA- ŠČEVANJA V GR. TRAGED.						SIMON JENKO OSEBA, KI KAJ ANALIZIRA		
NINA OSENAR			MINERAL TITANOV DIOKSID VZVIŠEN PROSTOR							ITALIJANSKA SOP- RANISTKA TEBALDI						
MORSKI DEŽEVNIK										VEČJA PLETENA POSODA	NEKD. BOLG. POLITIK (DIMITAR) METRIČNI POUDAREK					
ALASTOR JE DEMON MAŠČE- VANJA.	GRENKI ZELIŠČNI LIKER	ZNAK ZA SILICIJ TKANINA ZA LOVSKE OBLEKE			TOPLICE V BELGIJI ZGANA PIJAČA IZ ŽITA				KOREJSKI AVTO				STARO- ŽIDOVSKI KRALJ			
									INDIJSKI HRAST				BLIZNJI SORODNIK			
ŽENSKI PEVSKI GLAS				VILKO UKMAR GLAVNO MESTO JORDANIJE			GLAS PRI STOKANJU SPREMLJE- VALEC BOGA EROSA					BARBARA LAPAJNE PRAVNIK IN POLITIK PAŠ			NEMIJSKO JEZERO PRI RIMU	PREDNIK MADŽAROV
KONEC MISLI																
KANADSKI ROCKER (BRYAN)						ZGORNJA OKONČINA						NATEGO- VANJE				
							TONE SVETINA					ANŽE KOPITAR				
UREDNIK									ZGODNJA, KLAVIRSKA OBLIKA DŽEZA							
OSEBA, KI ONANIRA								STUPOR JE DUŠEVNA OTOPELOST.	DREVO TROPESKE AFRIKE				STARO- PERZIJSKI KRALJ			